



„A Luther születése előtt néhány évvel készült kép ma számomra valamiképpen a reformáció lényegét fejezi ki. Csendes jel az ember »tökéletességét« fényesen demonstráló kollekció darabjai között.”

► Szubjektív képtár – 6–7. oldal

„A tusnádfürdői beszélgetésen kívánságként elhangzott, hogy az egyház rendelkezzen állandó média-közzeljárattal, amely képes a közjó szolgálatára, és amelynek minden közérdeklődésre számot tartó témához – például az egészségügy átalakításához is – legyen szakértő és hittel szolgáló tagja.”

► Keresztény szerepvállalásról, példamutató emberekről Bálványoson – 4. oldal

„Ez a téma pedig – a »...miért álltok itt az ég felé nézve?« (ApCsel 1,11) igeverset mottóul választva – a várakozás és a remény volt. Mégpedig azért, mert – ahogyan Rozgonyi Emőke, a Csillagpont 2007 koordinátora kifejtette – ma nem tanítják arra a fiatalokat, hogy várakozni is lehet és érdemes, és arra sem, hogy van remény a reménytelenségen túl.”

► Csillagpont – 8. oldal

SEMPER REFORMANDA



„Aki tehát keresztyén fejedelem akar lenni, annak valóban meg kell változtatnia felfogását, hogyha uralkodni és erőszakkal eljárni akar. Mert kárhozott és átkozott minden élet, amelyet valaki a maga hasznára él és keres. Átkozott minden tett, amely nem szeretetből való. Szeretetből való pedig a tettek akkor, hogyha nem az egyéni kívánságból, haszomból, tiszteltetből, kényelemből s boldogságból fakadnak, hanem teljes szívből mások hasznára, dicsőségére és boldogságára irányulnak.”

► Luther Márton: A világi felsőbbbségről (Mayer Endre fordítása)



A sárszentlőrinci cigánykonferencia egyik résztvevője huszárrá avasult a szekszárdi múzeumban

A cigányság teher vagy ajándék?

A karaván négy szekérrel indult négynapos, rövidke, de messzire ható útjára. Az egyik a test cselekedetei – amint a Galata levélben áll: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás, bálványimádás, varázslás, ellenségeskedés, viszálykodás, féltékenység, harag, önzés, széthúzás, pártoskodás, irigység, gyilkosság, részeskedés, tobzódás és ezekhez hasonlóak – utaztak; a másikon a Lélek gyümölcsei, úgymint szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelidség, önmegtartóztatás. Ezek a reggeli és az esti áhitatokon kerültek kifejtésre, ha tetszik, „terítésre”.

A harmadik szekérről egy bibliatanulmány-sorozat került elő *Én és a házam népe* (felelősség), *Én és az ellenségem* (átok-bosszú), *Én és a főnököm* (engedelmesség) címmel. A negyedik szekér szellemi rakomány a cigányság kultúráját volt hivatva közelebb hozni az utazókhöz – tábornút mellett autentikus népzenevel, mesemondással (kár, hogy a mesemondónak a hatvanfős hallgatóság láttán inába szállt a bátorsága) és előadások formájában.

„Honnan jöttek, merre tartanak?” címmel dr. Kovalcsik Katalin népzene-kutató első sorban a zenén keresztül próbálta felvázolni a cigányság hallatlanul változatos kultúráját, önkifejezését, a múltból a jelenbe való érkezését, egyben felmutatva az alkalmazkodni tudásban a jövőt,

majd dr. Say István, a Tolna Megyei Általános Művelődési Központ Pedagógiai, Kulturális Intézetének igazgatója széles látókörrrel, bölcsességgel felépített és főképp szeretettel átítatott előadása vizsgálta végig külön a cigányság és külön a többségi lakosság szempontjából, hogy teher avagy ajándék-e a cigány lét, illetve jelenlét a társadalomban. A szellemi, lelki ekhós szekerek zegébe-zugába belefért még kézművesség, egy szekszárdi múzeumlátogatás és egy orgonahangverseny is.

Kik voltak a vándorlás résztvevői? Az ország több gyülekezetéből vártak a szervezők cigány és nem cigány testvéreket, sőt még Kárpátaljáról is, végül „csak” Nógrád, Szabolcs-Szatmár megyéből és Budapestről érkeztek. Természetesen megmozdult a helyi és a környéki cigányság is. A jelenlévők közt volt kétdiplomás cigány asszony, nevelőotthonban felnőtt festőművész, néhány osztályt végzett háztartásbeli, tizenkét gyermeket becsületben felnevelő, kisimult arcú, békességet és jóságot sugárzó egyszerű asszony, aki a világ legtermészetesebb módján vágta rá egy Babits-idejével kapcsolatban a szerző kilétét tudakoló kérdésre a helyes feleletet, merthogy „szeret olvasni!” És elhangzott sok megrendítő biznyságtétel az élő Jézus munkálkodásáról, szabá-

dító erejéről, szívesen és hosszan dicsérték a résztvevők az Urat gitár-, kanna- és szájböngő-kísérettel (új idők új jeleként keresztény cigány énekekkel – horribile dictu: még a templomban is!), és a fekete szemekben sokszor hol könny, hol az öröm fénye csillogott...

A szolgálattevők a következők voltak: Csonka József cigánymissziós lelkész – maga is cigány –, Györfi Mihály, Karl Jánosné Csepregi Erzsébet, Sefcsik Zoltán, Szeverényi János evangélikus lelkészek; e sorok írója mint alapítványi munkatárs, valamint Orián Géza szociális munkás.

A „vándortábor” Közös asztalként volt megnevezve, ennek megfelelően Jézus ült az asztalfőn, körös-körül pedig romungró, oláh és beás cigányok, valamint nem cigányok – mind megajándékozottak. A jelenlévők a legnagyobbat kapták: közösséget vele és egymással.

Mindez történt július 17. és 20. között egy valamikor szintizta magyar evangélikus faluban, püspöki székhelyen, a falu alapításának 285., alapító lelkésze, Szeniczei Bárány György halálának 250. évfordulóján Sárszentlőrincen. Bizony, a korok változnak, Isten viszont kortalan, és szeretete korlátlan.

A címbéli kérdés leszögezhető kijelentéssé vált a felszöngelt Jézusban: a cigányság ajándék...

■ BAKAY PÉTER



Áhitat a helyi templomban

Az OVB mint zugügyvéd

Salamoni döntést hozott a múlt a héten az Országos Választási Bizottság (OVV). Akár ezt is mondhatnánk, hiszen mindkét tábor nekiállhat az aláírásgyűjtésnek, kiírhatják a népszavazásokat, győzzön a jobb. Ám nem ez történt.

A múlt héten az OVB-nek két, ugyanabban a témában benyújtott, egymással ellentétes ügydöntő népszavazási kezdeményezésről kellett döntést hoznia. Az egyiket a Fidesz-KDNP nyújtotta be, a másikat pedig egy nyelvész, bizonyos Kálmán László. A választási bizottság mindkettőt hitelesítette, a jogorvoslati határidő lejártával mindkét kezdeményezés ügyében megindulhat tehát az aláírásgyűjtés.

A Fidesz-KDNP népszavazási kezdeményezése – önhibáján kívül – hosszú múltra tekinthet vissza. Orbán Viktor, a Fidesz elnöke tavaly október 23-án jelentette be, hogy pártja és annak szövetségese referendumot kezdeményez, mert a kormánypártok úgy nyerték meg a választási küzdelmet, hogy hazudtak a választópolgároknak. Ennek bizonyítéka Gyurcsány Ferenc miniszterelnök hírhedt őszi beszéde, amely először zárt körben hangzott el az MSZP-frakció májusi kihelyezett ülésén, majd szeptember közepén máig nem tisztázott körülmények között nyilvánosságra került. A Fidesz-KDNP ezért azt kezdeményezte, hogy referendum döntson a kormány választások óta hozott döntéseiről, mint például a vizitdíj vagy a kórházi napidíj, illetve tandíj bevezetése.

Azt most hagyjuk, hogy a kormánypárti többségű Országos Választási Bizottság eddig mindent elkövetett azért, hogy késleltesse annak a népszavazásnak a kiírását, amely végső soron a kormány politikájáról szól. Ami azért is érdekes, mert a modern demokráciához nemcsak a négyévenkénti országgyűlési választások, hanem a népszavazás intézménye is hozzátartoznak. Az embereknek joguk van ahhoz, hogy két választás között is véleményt nyilvánítsanak fontos kérdésekben.

Vajon fontos kérdés-e, hogy a kormány éppen az ellenkezőjét teszi annak, amit a választási kampányban megígért? Fontos kérdés-e, hogy a kormányzat éppen az ellenkezőjét teszi annak, amivel a választásokon elnyerte a választópolgárok többségének bizalmát? Kétségkívül az.

A probléma az, hogy Kálmán László nyelvész kezdeményezése csak azért születhetett meg, mert a Fidesz-KDNP úgy döntött: a jelenlegi politikai, gazdasági és társadalmi (vagy ahogy Solyom László államfő fogalmazott: erkölcsi) válság feloldása érdekében közvetlenül az emberekhez fordul. Kálmán bevallottan azért adta be kérdéseit, hogy az ellenzéki pártok törekvését akadályozza. Az OVB ennek a törekvésnek pedig nem állt ellen.

A testület azzal érvel, hogy neki erre jogi lehetősége sem lenne. Azt persze már elfelejtik a kormánypárti delegáltak, hogy jogilag nem volt szabályos a Fidesz-KDNP kezdeményezésének akadályozása sem. Az Alkotmánybíróságnak kétszer kellett rend-

reutasítania az OVB-t, és ezzel rávenni arra, hogy legyen szíves végre hitelesíteni a tandíjról, a vizitdíjról és a kórházi napidíjról szóló kérdéseket. Másrészt a testület eddig még nem szentesített két ellentétes kezdeményezést ugyanabban a témában. Nos: vagy akkor tévedtek, vagy most. De ha most, akkor mi okuk van erre?

Nem is beszélve arról, hogy a nyelvész úrnak alkalmat sem lett volna arra, hogy kiforgatott kérdéseivel előálljon, ha az Országos Választási Bizottság nem ragad meg minden lehetőséget az eredeti kérdések népszavazásra bocsátásának hátráltatására. A gyógyszerárúsításról, a termőföldtulajdonról és az önkormányzatok egészségügyi feladatainak ellátásáról szóló három Fidesz-KDNP-kérdést ugyanis a testület már eredetileg hitelesítette, ám az ellenzéki pártok meg szeretnék volna válni, hogy rendeződjön a többi kérdésük sorsa is, és egyszerre lehessen rólok megkezdeni az aláírásgyűjtést. Az első kérdés tehát nem ott kezdődik, hogy Pokorni Zoltán 16 óra-akor, Kálmán László pedig 16 óra egy perckor adta be a kérdéseit (utóbbiakat az MSZP is támogathatónak véli).

Kálmán úr persze megteheti, hogy megcéloz egy joghézagot, mert neki bevallottan nem szimpatikusak a Fidesz-KDNP kérdései. De az, hogy ezzel megpróbálta megakadályozni, hogy a többi állampolgár is véleményt nyilvánítson ezekről, már több mint elgondolkodtató.

Mi vezeti a kormányt és a kormánypárti értelmiséget akkor, amikor zugügyvédek illő jogi csúrés-csavarásokkal kísérli megtorpedózni azt, hogy a választópolgárok közvetlenül kinyilvánítsák akaratukat? Mi vesz rá embereket, intézményeket arra, hogy a megtépzott jogállamiság kereteit feszegető lépésekkel igyekezzenek elszabotálni a demokrácia egyik alapintézményét? Tekintet nélkül arra, hogy ezzel tovább erodálják az ország intézményrendszerét, aláásva stabilitását.

Az egyik ok az, hogy megtehetik. A jogállamiság egyik pillére, az OVB például minden lehetséges kifogást megfogalmaz egy kezdeményezéssel szemben, a másikat pedig úgy engedi át, mintha ő tulajdonképpen ott sem lenne.

Másrészt ha a Fidesz-KDNP által kezdeményezett „hatigenes” népszavazás érvényes és eredményes lesz, az kétségkívül komoly presztízsveszteség a Gyurcsány-kabinet számára. Sőt egy igazi demokráciában ennek komoly következményei lennének, hiszen világossá válna, hogy az állam polgárainak a közössége nem szeretné a jelenlegi politika folytatását. Nem csoda, hogy a kormány mindent bevet a népszavazás akadályozására, zavarására érdekében.

Jogilag erre lehetőségük van. De biztos, hogy ez nem úriemberhez méltó magatartás.

■ CZIRJÁK IMRE

A szerző a Protestáns Újságírók Szövetségének tagja

É L Ő V Í Z

A hosszú élet garanciája

Nemrégiben egy ismerősöm elvitt magával egy termékbemutatóra. Egy hatalmas teremben zajlott a szóakrobati mutató, amelyet egy olyan emberre bízta, aki mára ebből és az általa forgalmazott különleges termékekből lett milliommós... Ő a milliommós porondmester. Na jó, könnyű úgy tőkéi kovácsolni, ha az embernek amúgy is van alapötlete! Persze ez utóbbin kívül a nagyon jó anyagi körülmények között élő emberekkel való kapcsolattartás is fontos. Neki voltak s vannak ilyen ismerősei.

Óriási show volt! Fergeteges, gördülékeny, profi. A porondmesternek még csak-csak volt humora is, de amikor átadta a mikrofont egyik üzletlőnek, aki humoros termékbemutatót szándékozott tartani, az illető volt az egyetlen, aki térdét csapkodva nevetett a saját viccein. Azt akarta mindenáron elhitetni velünk, hogy ő milyen beteges volt huszonöt évesen, két gyerek születe után (meg előtte is): mindenféle bajt-kínt kellett kiállnia a rossz fogaktól kezdve az ízületi gyulladáson keresztül az övsömörig, a gyomorreflexión át az asztmikus problémáig, a cukorbetegségtől a kopaszodásig, de... De a bogycsók meg a gélek sitty-sutty, néhány hét alatt megszűntek minden problémát. Szóval a hölgy éppen csak halott nem volt még rövid élete során, minden más igen. És ráadásul nemrég volt egy elég súlyos balesete, sok helyütt zúdított, sok csontja eltört, de az ilyen kence meg az olyan bogycsók talpra állította. Orvos??? Neki ugyan nem kell orvos, mert nem tud segíteni!

Újra a porondmester vette át a mikrofont, újra felpörgette az egyik ámulatból a másikba eső népet, ők pedig tele szájjal nevettek, és persze csodálkoztak és tapsoltak. Kár, hogy már nekünk, magyaroknak is ez kell!

Kiderült, hogy van ingyenes képzésük, de aztán az is, hogy a szállás viszont nem ingyenes. De hát ez semmi sem egy háromcsillagos szállodában! – biztattak újdonsült „barátain”. Azért lettem a „barátjuk”, mert egy új ember belépésével továbbléphetnek a ranglétrán, így nagyon kedvesen viselkedtek velem. Nőttön-nőtt az ellenérzésem, és felváltva a nevető- és sírógörcs is gyötörni kezdett: miként lehetnek el ennyi ostobaságot?

Ekkor jött a következő képtelenség: csak belépek, és tulajdonképpen semmit sem kell csinálnom azonkívül, hogy várom, jöjjön a pénz! De egy bizonyos: közben vigyáznom kell az egészségemre, ezért mindenféle csodabogyót ajánlottak.

Jaj, hogy aggódnak értem az én drága barátaim! Vissza kellett tuszkolnom a könnyecsképeket, melyek záporoként akartak elerelni eme figyelem és őszinte szeretet láttán-hallatán. „Havi néhány tízezer forintot igazán költhetsz az egészségedre – akár százhusz évig is élhetnél. Ezt mi garantáljuk neked!” – mondták nekem többen is. „Na de mégis miért jók ezek a készítmények?” – kérdeztem. Csodálkozva néztek rám, hogy én még mindig nem értem a lényegét. Hiszen ezen készítmények fogyasztása a hosszú élet garanciája.

Bennem még megfogalmazódott néhány kérdés, miután eljöttem onnan. Például hogy vajon a cég fő profilja-e a mások helyzetét való gondolkodás? Milyen alapon dönthet valaki egy, két, sok más ember életéről vagy haláláról? Mi magunk csak tervezhetjük, hogy meddig akarunk élni, egyetlen bogycsók sem garantálja a hosszú életet. Nem mondom, hogy nem kell óvni az egészségünket, de ennek nem a „csodaszerek” sokasága az alfája és ómegája.

No és ami a legkézenfekvőbb: Isten dönti el, hogy kit meddig akar megtartani ebben a földi világban. Ilyen egyszerű az egész – és ebben, e mögött nincs semmiféle halandzsza, mese, hát-szó szándék.

■ GERGELY JUDIT

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP – Ézs 2,1–5

Látjuk-e a jövődő valóságot?

A próféta látó ember. Isten megengedi, hogy lásson. Lásson olyasmit, ami ember számára érzékelhetetlen, ami csak az Isten szemével látható. Láthatja, hogy a zűrös, veszélyes rohami látszó világ egyszer mégis megérkezik a céljához. Láthatja, hogy a felborult értékrend újra a talpára fog állni. Látja, hogy a nyugtalan ember és a békétlen világ újra békkéséget talál.

Isten nagyvonalúsága, hogy látni engedi a prófétát, nem öncélú, nem kivételezés, hanem arra való, hogy Isten embere azután megláttassa a néppel mindazt, ami rá tartozik. Ezért olvashatjuk és hallhatjuk Ézsaiás szavait. Életem meghatározó szó ez, hiszen nem mindegy, hogyan járjuk az utunkat. Hiszen másként megy a vándor, ha látja legalább az út egy szakaszát. S ereje is egykettőre elfogy annak, aki úgy érzi, úttalan utakon halad, s valójában nincs is cél, nincs távlat, nem lesz megérkezés. Isten – a prófétán keresztül – olyan segítséget ad vándorló népének, amellyel van remény a haladásra, van remény az emberhez méltó útra, van remény a megérkezésre, sőt a hazaérkezésre.

A próféta ike azért is nélkülözhetetlen az élethez, mert nélküle csak a saját tapasztalatainkra hagyatkoznánk. Az a világ, amelyben élünk, minden szépsége ellenére gondokkal, bajokkal terhelt. Amit látunk, amit érzünk, s amit csak

sejtünk, nem az optimizmus felé terel minket. Éppen ellenkezőleg. Azt sugallja, hogy valahogy próbálj a felszínen maradni, igyekezz a nagyobb megrázkódásokat túlélni, mentsd a bőröd, s ne is gondolj bele mélyen a jelen visszasságaiba. Ameddig csak lehet, éld túl a negatív eseményeket, viseld el az értékek pusztulását, süsd a magad pecsenyét, másokra úgysem nagyon számíthatsz, hiszen ez a világ a veszélybe rohan.

Igen, rossz tapasztalataink, szomorú élményeink vannak. Olykor azt érezzük, ez a világ csak úgy viselhető el, ha belesimulunk az egyébként nem kedvelt dolgokba, alacsony szintre süllyedve. S ha realista vagy, sok jót ne remélj.

Isten igéje, a próféta szava azonban segít, hogy ne csak a tapasztalataink alapján éljünk és ítéljünk, mert akkor reménytelenségbe esünk. Ha azonban az Isten szemével látó próféta elárulja a legfontosabbakat, más megvilágításba kerül minden, és átértékelődnek életünk kisebb-nagyobb dolgai.

Isten embere láthatja, hogy a zűrös, veszélyes rohami látszó világ egyszer mégis megérkezik a céljához. Nem a gonosz kezében, nem az emberfeletti rossz hatalmában, hanem Isten kezében van a világ. Ő a történelem Ura. Luther a gonoszt csupán Isten láncos kutyájának tekintette,

amely ugyan ugat, sőt csahol, de csak addig ér, ameddig a lánc engedi. Az ember szeret a veszéllyel játszani, s egyre többször nem veszi komolyan, meddig ér a lánc. Incelkedik a rosszal, kihívja maga ellen a gonoszt. De az Isten hatókörét komolyan vevő ember tudja, hogy a dolgok végső elrendezése Isten kezében van. A világ Isten felé tart. S ha mi Isten közelében élünk, akkor van esélyünk, hogy nem válunk a gonosz martalékává, hanem részünk lesz abban a szép világban, amelyet Isten elkészített.

Isten embere láthatja azt is, hogy a felborult értékrend helyreáll majd. Ma minden érzékszervünkkel azt tapasztaljuk, hogy felborult az értékrend – ha egyáltalán még beszélhetünk értékről. A jót ki-nevetik, elvetik, a rosszat elfogadják, sőt jónak tartják. Minden viszonylagossá válik. Minden negatívumra van magyarázat, s az a közfelfogás járja, hogy semmin nem érdemes mérgelődni. Bele kell nyugodni, hogy ilyen a világ. Nem csupán ilyen vagy olyan tradicionális értékeket rúgnak fel, hanem az élet alapvető – a Bibliában is megfogalmazott – értékeit. Az élet alkotójától kapott használati utasítás is megkérdőjelezhető. Mire számíthatunk?

A próféta arról beszél, hogy az utolsó napokban irányt vált a ma még elszorított folyamat. Újra helyreáll a rend,

A VASÁRNAP IGÉJE



újra az élet Urának szava lesz a mérvadó, s arra kéri Istent, hogy tanítsa ösvényeire, útjaira az embert. A látó prófétától minderről tudomást szerző keresztény ember kiváltsága, hogy már most, a világot megelőzve jó irányba haladhat, s Isten értékrendjét követheti.

Végül azt is látja és látatja a próféta, hogy a nyugtalan ember és a békétlen világ újra békkéséget talál. Ma minden a fegyverkezésről, a gyűlölködésről, az egymást „lenyomó” versenyéről szól. Nehéz békkéséget keresni és lelni. Kívül is, belül is. Kevesen vannak a jézusi értelemben boldog békkéségteremtők.

A világ mégsem efelé megy. A világ a békkéség Istene felé tart, aki megteremti és megszilárdítja a békét. Abban az időben még a fegyverek is átalakulnak, nem lesz többé szembefordulás, hadakozás. A nagy folyamat elkezdődött Jézusban. Ahogy Pál írja: „...ő a mi békkéségünk...” (Ef 2,14) Ő, a feltámadott Úr, aki nem megszokásból készített így tanítványainak: „Békkéség néktek!”

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Imádkozunk! Urunk, teremtsd újjá világot, s add, hogy mi is részesei lehessünk. Vezess minket a te utadon, a te világosságodban, hogy hozzád megérkezhessünk. Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Mindenható mennyei Atyánk! Benned bízó néped színed elé viszi most könyörgéseit; kérünk téged, hallgasd meg háladáshat és kérésünket kegyelmesen.

[Lektor:] Istenünk, hálát adunk neked ezért a vasárnapért, megszólító szavadért: a hívásért, figyelmeztetésért, hitünk megerősítéséért, a buzdításért, vigasztalásért. Köszönjük neked, hogy nem vagyunk egyedül a téged követésben, hanem testvéreink vannak itt közel és messze távolban is. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgasd meg minket!
[Lektor:] Istenünk, eléd vissziük embertársainkat, akikkel ugyanazon településen, ugyanannak a nemzetnek tagjaiként egymás mellett élünk. Bocssád meg nekünk, ha önzésünk eddig gátat vetett annak, hogy közösségekben gondolkozzunk. Imádkozunk azért, hogy közösségeink a te akaratedből szülessenek, a te áldásod alatt éljenek. Szentleked által adj szívünkbe készséget

és bölcsességet, hogy kitartóan fáradozzunk annak a településnek és annak az országnak a jobbításán, ahol élünk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgasd meg minket!
[Lektor:] Istenünk! Imádkozunk nyomorúságban, bajban, szenvedések között élő testvéreinkért is; azokért, akik betegség, gyengeségükkel való küzdelem, tragédia, igazságtalanság, meg nem értés, indokolatlan gyűlölködés terhére hordozzák. Sokféle kísértés ostromolja nap mint nap gondolatainkat, életünket. Sokféle erőpróba elé állítasz minket. Kérünk, add nekünk Szentleked vezetését, hogy a kísértések ellen felverteztettek lehessünk, és hogy az erőpróbák megerősítsenek minket a benned való bizalmunkban! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgasd meg minket!
[Lektor:] Urunk, Istenünk! Imádkozunk e viláért, benne minden teremtményedért. Add, hogy az emberi-

ség egyre inkább felismerje, hogy te vagy a mi életünk gazdája, és semmit sem sajátíthatunk ki magunknak. Add, hogy azok a közösségek erősödjének meg felelős és döntéshozó pozíciókban, amelyek az igazságosság és szeretet parancsát egyaránt követik. Hisszük, hogy ily módon nekünk is van feladatunk környezetünk megformálásában. Ehhez add nekünk Szentleked vezetését! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgasd meg minket!
[Lelkés:] Mennyei Atyánk, kérünk, hallgasd meg néped könyörgését, és add meg nekünk mindazt, amit jónak látsz, mert hisszük, hogy te még többet és jobbat is készítesz elő, mint amennyit mi kérni tudunk. Őrizz meg minket a te oltalmadban és a te békkéségedben, míg csak földi vándorlásunkat befejezzük, és akkor végleg hozzád térhetünk Jézus Krisztus, a mi Urunk által.
[Gyülekezet:] Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Missziói igehirdetés

A cím akár szószaporításnak, pleonazmusnak is tűnhet, hiszen az igehirdetésnek, amennyiben az élő és ható igét közvetíti, mindig missziói karaktere, célja és hatása kell, hogy legyen. Az egyházról gyakran elhangzik, hogy ha nem missziói, akkor valójában nem is egyház. Ennek analógiájára az igehirdetés is alapvető lényegét adná fel, ha lemondana missziói lehetőségéről és felelősségéről.

Mit jelent mindez a gyakorlatban? A homiletika, az igehirdetés tudománya többféle igehirdetési típust különböztet meg. Így többek között beszélhetünk ébresztő, evangélizáló, építő, tanító prédikációról. Félreértés, hogy csak az ébresztő, evangélizáló igehirdetésnek kell missziói töltést sugározni. Talán próbáljuk először az alapkérdést tisztázni: mitől is lesz az igehirdetés missziói?

Alapfeltétel a hallgatósággal összekapcsoló kommunikációs híd megépítése. Szimbolikusan, hogy templomainkban sok helyütt a szószék és az igehallgató gyülekezet között jelentős fizikai távolság, hogy ne mondjam, szakadék tátong. Közismert, hogy a magas szószékek, szószékoltárok eredendően az ige fontosságát, primátusát kívánták hangsúlyozni. Ma viszont gyakran kifejezetten megnehezíthetik a közvetlen kapcsolat kialakítását igehirdető és igehallgató között. Hiányzik a szemkontaktus, a nonverbális visszajelzés lehetősége. Nagy a kísértés, a veszély, hogy a szó szoros és átvitt értel-

mében elbeszélünk a fejek felett. A magyar moziban is bemutatott Luther-film egyik legmegkapóbb jelenete, amikor a reformátor a padosorok között mozogva hirdeti az igét, szenvedélyesen, élet- és emberközelien. Talán ebben is érdemes lenne követni a példáját...

Természetesen az egészséges kommunikáció, a misszió titka nem csupán az igehirdető és -hallgató fizikai közelségében rejlik. Kulcskérdés a közös nyelv megtalálása, ami a missziótörténet tanulsága szerint többnyire azt jelenti, hogy az örömhírt hozó misszionáriusnak kell megtanulnia a „bennszülötök” nyelvét. Magyarul, azaz megmagyarázva: stílusban igényesen, de a hallgatóság szókincséhez, nyelvezetéhez igazodva kell „lefordítanunk” a reánk bízott jó hírt. Ez különösen is fontos az esküvői és a temetési igezolgálatoknál, amikor gyakran szinte „pogánymissziós” terepen kell megszólalunk, illetve megszólítanunk a „messziről” érkezett hallgatóságot.

A közös nyelv megtalálása mellett nélkülözhetetlen az a fajta empatikus készség, amellyel gondosan felmérjük az adott szekuláris kontextust: hol, mikor, milyen körülmények, összefüggések között, kiknek hirdetjük az evangéliumot. Tudnunk kell, milyen aktuális kérdésekkel és kétségekkel, gondokkal és örömmel feltöltve érkeznek hallgatóink a templompadokba. Mi van a levegőben? Ehhez komolyan kell vennünk a

jól ismert tanácsot: a készüléknél a Biblia és a teológiai szakirodalom mellett legyenek előttünk az éppen aktuális újságok is. A többes szám nem véletlen, hiszen a mai hazai médiapiac pártos egyoldalúságát ismerve csak több hírforrásból tájékozódva lehet némi esélyünk a valóság, az igazság (?) megsejtésére...

Meggyőződésem, hogy minden prédikációra, de különösen is a missziói céllal elhangzó igehirdetésre igaz, hogy itt és most, a mában kell megtalálnia, eltalálnia a hallgatóságot. Ami bárhol és bármikor elmondható – az garantáltan következmények nélküli, azaz missziói hatás nélküli kegyes közhelyparádé csupán. Friss mannat, aznapi kenyeret kell kérnünk felülről, és azt kell továbbadnunk az éhezőknek. Ételben talán még el lehet viselni az előre gyártott, tartósított, lefagyasztott, konzervált ízeket, de a másnapos lelki tápláléknak bizony már „szaga van”... Az igehirdetői szolgálat nagy kihívása, hogy immár két évezredet ugyanízt hirdetjük, de mindig másként szervezve, frissen találva és fűszerezve.

A missziói igehirdetés sajátossága továbbá, hogy provokál, azaz előhív bennünket életünk kényelmes fedezékei mögül, és elindít Isten felé, valamint az embertárs felé. Nem megnyugtató elmélkedés, nem szent beszéd csupán, hanem megbánnátra, megtérésre, új életre mobilizáló „energiabomba”. Ennek egyik prototípusa Péter pünkösdi igehirdetése, melynek nyo-

mán felszakad a szíven talált emberek ajkáról a sokat ígérő kérdés: „Mit tegyünk?” Rádöbbenve mindarra, amit Isten tett értük Jézus Krisztusban – ők is mozdulni, tenni szeretnének. Ebből születik meg az első gyülekezet, az egyház, a világmisszió.

A missziói igehirdetés tehát feltételezi, sőt egyenesen kiprovokálja a visszakerdezést, a dialógust. Remélt gyümölcs, hogy a szíven talált hallgató immár megszólal, kétségei és kérdései támadnak; biztosítani kell a lehetőséget a rájuk való válaszadásra. Ezért a missziói igehirdetés nem érhet véget a szószéki szolgálatnál. Fontos, hogy az igehirdető az istentisztelet után is elérhető, megszólítható legyen. Hála Istennek, egyre több gyülekezetünk próbál lehetőséget teremteni milderre egy csésze tea vagy kávé mellett, közvetlenül az igehirdetési alkalom után. De ilyenkor nem biztos, hogy jut elegendő idő komolyabb beszélgetésre.

Sokat segíthet a visszacsatolásban a telefonos, internetes utógondozás is, amely természetesen nem pótolja a személyes találkozást, de előszobája lehet a mélyebb, hosszabb távú lelkipáncsok közötti kapcsolat kialakulásának. Vajon mennyire használjuk fel ilyen nemes, igazán pásztori célra a lelkesítő hivatalok immár szinte mindenütt meglévő kommunikációs rendszerét: mobil, üzenetrögzítő, e-mail, honlap? A korszerű misszió nem nélkülözheti ezeket az interaktív segédesszközöket.

■ GÁNC S PÉTER

Zselici kerekedés

► **Összesen százhusz kilométert kerekedtek Somogyban, a zselici tájakon azok a fiatalok, akik részt vettek a július 15. és 21. között zajlott országos evangélikus biciklitúrán. A Kézdy Péter és Németh Zoltán evangélikus lelkészek vezette, mintegy húszfős csapat legfiatalabb tagja tízévesen vágott neki az egyhetes kerékpáros tábornak.**

A napok áhítattal kezdődtek és zárultak, s a tekerés közben frissítőül hatott a strandolás vagy a

szennai skanzenben tett látogatás. Az egyik résztvevő néhány mondatban így foglalta össze az élményeit:

„Negyven fok árnyékban. A kerék az aszfaltba ragad. A szemünkbe csorgó izzadságtól alig látni az utat. Végre elérjük az erdőt. A hűvös kellemes, de az öröm nem tart sokáig. A felfelé vezető ösvény a kidőlt fáktól szinte járhatatlan. Kerékpár és kerékpáros helyet cserél: Bringát vállra. Kitartás, a hegy túldalán ott a tó. A csapat hősei: Luca és Bori, tizenkét és tízévesek. Végigcsinálják ők is, ahogy a kamasz nagyfiúk. Csak néha kell nekik se-



FOTO: KEZDY PÉTER

gíteni egy kicsit tolni felfelé. A Zselic szépsége kínjaink mögé férkőzik, és rabul ejti a lelkünket. A hegy túldalán a tó élénk sza-

lad, és magához ölel minket. Azt hiszem, ez a pillanat kitörölhetetlenül részévé vált az életemnek.”

■ – NÉZ –

Etikai kérdésektől az íjászatig

► **Országos íjász-hagyományörző táborként hirdették meg ez évben a szügyi ifjúsági tábort. A július 15. és 22. között tartott együttlétre negyvennégy fiatal résztvevő jött el.**

A szügyi táborra korábban főleg a környékről, Nógrád megyéből érkeztek fiatalok, illetve néhányan a Balaton mellől. Idén azonban a korábbi évekhez mérve jóval többen voltak a messzebből érkezők: Ipolyságtól Pécsig, Tatabányától Lengyeltótiig jó néhány gyülekezet ifjúsága képviseltette magát.

A tábor vasárnap délután ismerkedéssel, sok énekléssel – amely egyébként is hangsúlyos volt egész héten –, valamint az evangélikus sorozat első esti alkalmával vette kezdetét. A továbbiakban minden egyes nap reggeli áhítattal kezdődött; ezt a délelőtti előadás követte, mely naponta egy etikai kérdéskört tárgyalt az ige fényében, Győri Péter Benjámin lelkész szolgálatával. Szó esett a lelkiismeretről, a szeretetről, a közösségről, illetve a politikai felelősségről.

Ebéd után, a szabadidős blokkban volt lehetőség szervezeten az íjászkodásra, illetve ehhez kapcsolódva mindennap egy-egy magyarsággal kapcsolatos beszélgetős előadás, kirándulás, valamint kereszténységünkhöz kapcsolódó film vetítése kapott helyet több vendég szolgáló közreműködésével. A fiatalok Achs Károly tanár előadása nyomán né-

hány, sajnós Magyarországra is jellemző „betegségről” (egykezés, válás, népességfogyás, kivándorlás stb.) hallhattak, beszélgethettek a hazai szempontok alapján. Meghallgathatták Rácz Jenő református lelkésznek, ötvösrestaurátornak a magyarság hagyományos építkezéséről tartott vetített képes előadását, illetve ugyanaznap betekintést kaphattak a szuszék- és tulipánosláda-készítés rejtelmeibe is. Másnap e sorok írója, a tábor vezetője a magyarság hagyományos öltözködésének alakulásáról szólt, képekkel illusztrálva mondanóját.

A tábor minden napja evangélikus előadással zárult: Fűke Szabolcs lelkész Dán 3 alapján tartott igehirdetés-sorozatot.



FOTO: CZIBURVA BOGÁRKA

Szombaton rendezték meg a keresztény íjásznapot, melynek keretében Bakay Péter gyülekezeti munkatárs beszámolt a gyimesi csángók között pásztorkodással eltöltött egy évről, a közben szerzett tapasztalatairól. Este a hagyományos táborúzi morzsaszedés alkalmával a résztvevők összegezték az egyhetes együttlét élményeit, tapasztalatait. Előtte a M.Is.K.A. zenekar adott nagy sikerű koncertet.

A tábor utolsó két napján minden egyes fiatal egyenként személyes beszélgetésre és közös imádságra hívták a szervezők, megkérdezték, hogy mi az, amire külön is imádságot kérnek. Nagyon jó tapasztalattal zárult ez a próbálkozás. A tábor zárónapján, 25-én, vasárnap a helyi gyülekezet négy istentiszteleti helyén a táborozók közreműködésével tartottak istentiszteleti alkalmakat.

Az együttlét hagyományosan nagyon jó hangulatban, baráti közösségben és az ígére való komoly figyellel telhetett el ebben az esztendőben is.

A tábor megszervezését nemcsak a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatta, hanem szívügyüknek tekintették a helyiek is: a szügyi gyülekezet ingyen bocsátotta rendelkezésre imatermét, nyújtott sátorhelyet, illetve a gyülekezeti tagok komoly anyagi áldozattal és személyesen is közreműködtek. Hasonlóképpen segítőkész volt az önkormányzat: ugyancsak térítés nélkül engedte át az iskola zuhanyzóját, sporteszközöket.

■ BLATNICZKY JÁNOS DÁNIEL

Hagyományörzés Kőszegen

► **Fonatolás, bőrzés, gyöngyszövés, nemezelés, fafaragás, focizás, bibliaismereti verseny és persze egy remek társaság volt megtalálható a július 15. és 22. között Kőszegen megrendezett evangélikus kézműves hagyományörző táborban.**

Hét nap alatt hét hónapot érintett a tábor, felelevenítve és kézműves-foglalkozásokkal kiegészítve minden hónap népszokásait. Persze nem maradt el az ígére való foglalkozás sem; Márk evangéliumát olvasták a résztvevők, a napi igeversekből pedig mindennap totó készült. Az evangélium végére érve pénteken ki-bibliaismereti versenyen bizonyíthatta, mennyire figyelmes, illetve kreatív.

Az új és régi táborozóknak is lehetőségük volt Kőszeg és környéke felfedezésére. Ezt elősegítette az Írott-kőhöz tett kirándulás, illetve a városismereti verseny,

Az esti áhítatokat Vladika Zsófia teológushallgató, valamint a kőszegi evangélikus lelkész házaspár, Baranyay Csaba és Baranyayné Rohn Erzsébet tartotta; az utóbbiak emellett jókedvű zenéléssel járultak hozzá a tábor remek hangulatához. A kézműves-foglalkozásoknak és a tábor alapjainak megszervezéséről pedig Martonné Némethy Márta gondoskodott.

Az utolsó napon a táborozók a gyülekezeti ház nagytermében elhelyezett rajztáblán látható szőlőfürtbe szeméibe írhatták bele véleményüket, a táborról megfogalmazott kritikájukat.



FOTO: MARTONNÉ NÉMETHY MÁRTA

amelyen két kategóriában – régi és új résztvevők – indultak a csapatok. Feladatként bizonyos épületeket kellett beazonosítaniuk térkép segítségével, illetve meg kellett keresniük a város öt olyan pontját, amely a közelmúltban épült, illetőleg újult meg.

Az egyhetes együttlét nagy élmény volt mindazoknak, akik részt vettek rajta. A szőlőfürt szeméibe írt minden hozzászólásban (a „kevés volt a foci”-n kívül) megtalálható volt a „jövőre ugyanit”...

■ TÓTH CSEPERKE

Hőség – riadó!

A mikor ezeket a sorokat írom, éppen az idejű nyár legforróbb napjait éljük. Naponta születnek a melegrekordok; a napi időjárás-jelentésekben olyan magas számok szerepelnek, amilyenekre eddig még alig vagy egyáltalán nem volt példa. Az illetékes hatóságok elrendelték a hármasszoros fokozatú hőségriadót. És ráadásul a kilátások sem a legmegnyugtatóbbak, hiszen a meteorológusok csak néhány fokos enyhülést prognosztizálnak a következő napokra. De ha nagy változás nem is várható – és ha ismét pontos lesz az előrejelzés –, amikor hetilapunknak ez a száma a kedves Olvasók kezébe kerül, azért már túl leszünk a csúcson. A magam részéről azonban tartok a kánikula végétől is, hiszen gyakran előfordult az elmúlt években is, hogy a nagyon meleg napoknak heves zivatar, felhőszakadás és jégeső vetett véget...

Naponta növekvő együttérzéssel hallgatom, olvasom a híreket a kórházban fekvő betegekről, akik légkondicionáló készülékek nélküli kórtermekben külön harcot vívnak a hőséggel, meg az orvosokról, akik olykor már a műtétet sem merik vállalni. Agygömb a gyermekekért, a kismamákért és a legyengült szervezetű idősökért, a lakótelepi házak betonfalai mögött éjszaka is átmatlanul forgolódként, a munkahelyükön még külön hőterhelésnek kitett embertársaimért. Milyen fizikai és pszichés megter-

helést jelenthet a hőség, ha még többnyire épületben, temperált irodában tartózkodva is egyre jobban érzi az ember, mennyire igénybe veszi szervezetét az extrém meleg?

Velünk együtt szenved a természet is. A kiégett fű, a mind gyakrabban lángra lobbanó erdők, az összeszordított levegő, „pikuláló” kukoricatáblák, a szárazságtól, hőségtől szenvedő kertek, szántóföldek látványa elszomorító. És mindehhez az egyre többször felhangzó figyelmeztetés a városok és különösen is a főváros már egészségre ártalmas levegőjéről. De hát minek is soroljam tovább, hiszen mindannyian látjuk, tapasztaljuk mindezt, és szenvedünk tőle. Eközben pedig kontinensünk más országaiból pusztító árvizekről, katasztrófális esőzésekről érkeznek a hírek...

Közel öt hónappal ezelőtt „Bekötött szemmel egy közepes forgalmú úton?” címmel írtam már ebben a rovatban az úgynevezett globális felmelegedés egyre bizonyosabb jeleiről és a velük kapcsolatos aggodalmakról, kérdésekről. De ebben a hosszú, forró nyárban megint előtörnek a nyugtalanító gondolatok, és megérezhetjük Isten ránk nehezéző kezének súlyát. Semmiképpen sem szeretnék rövidzáratosan teologizálni, de azt sem gondolom, hogy ennek a hosszú, forró nyárnak, ennek az embert és természetet szikkasztó kánikulának ne lenne teológiai olvasata, és ne lenne üzenete számunkra.

ÉGTÁJOLÓ



Egyre világosabban látszik, hogy a természet, amelyet Isten a növény- és állatvilággal együtt az emberre bízott, és szolgálatára rendelt (1Móz 1,28–31), a vele önző módon bánó ember ellenségévé lett. A növekvő számú és egyre intenzívebb természeti katasztrófák, a pusztító árvizek, a letarolt erdők miatt sivárrá lett hegyoldalokról lezúduló sárlavinák, az egyre gyakoribb időjárási anomáliák mintha mind-mind támadások lennének a csak a maga hasznáival, önző érdekeivel törődő rossz gazda, az ember ellen.

Hiszem, hogy ezt a folyamatot csak a mindenható, teremtő Istenre figyelő hittel értheti meg igazán az ember. Igaz, ő megígérte Nőével kötött szövetségében, hogy saját jogos haragjával szemben is megőrzi a természet rendjét (1Móz 8,21–22), de mit tegyen, ha mi elherdálói, nem pedig megőrzői vagyunk a ránk bízott értékeknek, és nem védjük, hanem egyre gyorsuló tempóban pusztítjuk azt, amit Isten jónak és szépnek teremtett és ránk bízott? A helyzet komolyságára mutat az is, hogy a természet rendje sar-

kaiból kifordulni látszik – az évszakok határa és körforgása már-már felismerhetetlen.

Miközben örömdetes módon ma már itt is, ott is felgyulladnak a felelős gondolkodás őrtüzei, sajnós még mindig nagyon sokan vannak, akik nem akarják belátni, hogy e változások mögött mindekenél is az értelmét, technikáját, tudományát felelőtlenül használó ember bűnének árnyéka sötétlik. A multinacionális cégek mindent letaroló profitéhsége meg a reklámok által megszállított, az aktuális divathóbortok szerint lázasan vásárló, eladósodva is felelőtlenül fogyasztó milliók osztoznak a felelősségben.

Szinte az apokalipszis képei villannak fel előttünk (vö. Jel 18,4). Mintha senki nem lenne hajlandó okulni a másik kárából, és esztelenül a saját bőrén is kiakarná próbálni, hogy a szennyezett folyó, az agyonszemetelt környezet, a „vegyszerrrel dúsított” kerti és szántóföldi termény, az adalékanyagokkal gyors hízásra kényszerített állatok húsa valóban veszélyes, és tán még betegséget is okoz. A fogyasztás növelésének kevesebb dúsodással járó, minden más egyszerű célkitűzést felülíró parancsa diktál. A helyzet aggasztó, a trend megfordíthatatlannak látszik.

Mi kell még, hogy értsük a jeleket, és helyesen olvassuk Isten világos üzeneteit? Tudom, tapasztaltam: még mindig vannak, akik elhessegetik a nyugtalaní-

tó kérdéseket, jelentéktelennek hazudják a gondokat, és nem akarják tudomásul venni, milyen nagy a veszély. Nem is elsősorban önmagunk és kortársaink, hanem főként utódaink bőrét visszük a vásárra. Mit adunk át nekik, mit kapnak tőlünk? Az atyák bűnét harmad- és negyedézig következményekkel sújtó Isten szava nem elég figyelmeztetés, hogy belássuk végre, ez így nem lehet tovább?

Ha lassan vagy veszedelmes gyorsasággal véget ér is majd a hőség, és az illetékes szervek azt mondják is, elmúlt a veszély, a címben szereplő második szó továbbra is aktuális marad: riadó! Mert veszélyben van a teremtett világ, és veszélyben van a mai és az eljövendő generációk élete! És mert felelőségünk átruházhatatlan, ne másra várjunk, hanem igyekezzünk jó sáfárok lenni, tudva, hogy mindannyian Istennek adunk majd számot.



Ittész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Magyar fiatalok a Közel-Kelet békéjéért

Egy táborban izraeliekkel és palesztinokkal

Szorgos fiatalok különös csoportja áll körül egy asztalt egy füledt júliusi délutánon. Egy palesztin lány krumplit hámoz, magyar lányok húst kockáznak, egy izraeli fiú pedig répát szeletel. Gulyásleves készül Ausztriában egy nemzetközi tábor magyar estjére. E sorok írója félbehagyja egy pillanatra a hagyományozást, és csendes mosollyal szemléli a megkapó jelenetet.

Ez már a hatodik nap a *Párbeszéd a jövőért* elnevezésű táborban, melyet július 9. és 22. közt rendezett meg az Osztrák Evangélikus Egyház és diakóniai szervezete, a Diakonie Austria Rechnitzben (Rohoncon), egy magyar határhoz közeli burgenlandi kisvárosban. Az avatott szakemberek által gondosan előkészített táborba négy országból – Ausztriából, Izraelből, Magyarországról és a palesztin területekről – hívtak meg tizenhat-tizennyolc éves fiatalokat azzal a céllal, hogy semleges és nyugodt környezetben találkozhassanak; hogy megismerkedjenek egymás életével, szorongásaikkal, vágyaikkal, megtéve ezzel a békés egymás mellett éléshez vezető első lépéseket.

Így az a palesztin lány, aki elmondása szerint eddig egész életében csak úgy találkozott izraeli fiatalokkal, mint az őket elnyomó hatalmi gépezet állig felfegyverzett megtestesítőivel, most a számtalan közös beszélgetés alatt rájött, hogy izraeli társai, még ha katonai egyenruhát húznak is, hétköznapi, hús-vér emberek, az övéihez hasonló vágyakkal, félelmekkel, érzésekkel, belső vívódásokkal. Az izraeli tizenéves számára pedig a tábor előtt a palesztinok csupán azt jelentették, hogy az öngyilkos merényleteik miatt állandó feszültségben kell élnie; ha tömegközlekedési eszközre száll, vagy ha piacon vásárol, ha barátaival diszkóba megy, leperegnek előtte a korábbi diszkóbéli merénylet emlékei. A táborban jött rá ez az izraeli tinédzser, hogy palesztin társa ugyanúgy rajong a fociórt, mint ő, a tanulás viszont ugyanúgy nincs igénye időnként, mint neki; hogy mindkettőjük számára családjuk

szágból érkezők mellett egy semleges ország fiataljai is bekapcsolódtak. A magyar csapat tagjai igyekeztek elfogulatlanul, együtt érezve meghallgatni és megérteni mind a palesztinok, mind pedig az izraeliek mindennapi örömeit, küzdelmeit, terveit, fájdalmait, miközben rengeteg ismeretet szereztek történelmükről és a konfliktust kialakító tényezőkről.

A tábor programjai három nagy csoportba sorolhatók. Egyrészt konkrét ismereteket nyújtottak a közel-keleti konfliktusról és annak hátteréről, másrészt a szabadtéri játékos feladatok megvilágították a résztvevők személyiségének erős oldalait és gyenge pontjait, valamint csoportban betöltött szerepét, illetve a konfliktushelyzetben való viselkedésüket. Harmadrészt pedig a csoportos foglalkozások – mint például tánc,



Palesztin résztvevő mutatja a térképen, álmaiban hová képeli hazáját...

szonglörködés, videofilm-készítés – alkalmat kínáltak arra, hogy közben a résztvevők oldott hangulatban, sokat kacagva egységes közösséggé formálódjanak. Ezenkívül a táborozók Bécsben városnéző sétán vettek részt, ezt pedig egy vidámparkban eltöltött fergeteges este koronázta. Közös strandolások, magyar-osztrák, palesztin és izraeli est



Közösség- és tutajépítő tréning – egy-egy csapatban mind a négy nemzet képviseltette magát

után hazájuk szeretete a legfontosabb, és legfőbb vágyuk is közös: hogy békében és félelemtől mentesen élhessenek végre.

S hogy mit kerestek ebben a táborban a magyarok? A nyolc magyar diákból és az aszói evangélikus gimnázium tanár kísérőjéből álló magyar csapat tagjai főként feszültségoldó szerepet töltek be. A magyar táborozókat a szervezésben közreműködő Magyar Ökumenikus Segélyszervezet delegálta osztrák partnerszervezetének felkérésére – azokból a *Petőfi* nevét viselő aszói evangélikus, a budapesti, illetve a pápai gimnáziumból és a kiskunfélegyházi szakközépiskolából), amelyek – többekkel együtt – részt vettek a segélyszervezet korábbi, a társadalom szemléletét formáló kampányaiban. Mikor a fiatalok játék, sportolás közben vagy egy-egy téma megvitatása alkalmával csoportokat alkottak, oldottabb és természetesebb volt a légkör, ha a konfliktusban érintett két or-

szinesítették még az együtt töltött két hetet. A fiatalok a programok szüneteit is kihasználták négy szemközti vagy kis csoportos beszélgetésekre.

A tábor ideje alatt igazi barátságok kötődtek, szerelmek szövődtek. Az utolsó éjszakai, hajnalig tartó bulizás ellenére – kimerülten ugyan, de – mindenki korán felkelt 22-én, hogy az elsőként hazainduló magyar csapattól elköszönjön. Könnyes szemek, utolsó ölelések, és egymás biztatása, hogy feltétlenül találkozzunk még...

A táborlakók egy óriási, belső átalakulás első lépéseit tették meg; elindultak afelé, hogy az elhamarkodott ítéleteikből, hamis képekből felépített, megingathatatlannak képzelt falak ledőljenek közöttük. S tudják már, hogy küldetésük van: küzdeni az előítéletek, a bizalmatlanság ellen, kiállni egymás elfogadásáért, a konfliktusok kizárólag békés, párbeszéd alapuló megoldásáért.

■ BORI ESZTER

Keresztény szerepvállalásról, példamutató emberekről

Bálványoson

Gyönyörű természeti környezetben, fenyőfákkal borított, magasnak tűnő hegyek közötti szűk völgyben, a csörgedező Olt kis hídján jutunk el a tusnádfürdői kempinghez. Balra sátrak szái, talán ezrei, előttünk és jobbra vidám színekre festett faházak, középen hatalmas tisztás nagy színpaddal, körös-körül lacikonyhakkal, kürtöskalácsütőkkel, italmérésekkel, különböző hasznos és haszontalan tárgyakat kínáló árusokkal.

Itt rendezik meg évről évre július közepén a *bálványosi nyári szabadegetemet és diáktábort* – vagy nem hivatalos, de mindenki által használt újabb nevén a *Tusványost*. A rendezvény évek óta töretlenül népszerű. Magyarországi és romániai politikusok különféle politikai-kulturális előadásokat tartanak itt. Ezenkívül színházi előadásokon, sportversenyeken, estéknél pedig rock- és egyéb koncerteken vehetnek részt a vendégek.

Idén először a Protestáns Újságírók Szövetsége (PRÚSZ) is meghívást kapott a Tusványosra. *Szentesi Zöldi László* titkárs és *Szikora Józseffel*, a Magyar Katolikus Újságírók Szövetségének elnökével a PRÚSZ elnöként e sorok írója is részt vett azon a beszélgetésen, amelynek az *Egyházak és a keresztény értékek a médiában* címet adták a szervezők. E beszélgetéssel egy időben még hat sátorban zajlottak programok, amelyeken az európai uniós fejlesztésektől a sokarcú tűzhányókig sok mindenről eshetett szó, ráadásul olyan vendégekkel, mint *Csáky Pál*, a szlovákiai Magyar Koalíció Pártjának elnöke vagy *Szakács Sándor* romániai egyetemi tanár.

Kissé szorongva érkezünk kijelölt helyszínrünkre. Érdekel-e majd valakit is ez a téma? Harmincöt fokos melegben? Hát megtelt a három oldalán nyitott sátor, és kitartóan hallgatták fiatalok és idősebbek előbb három eszmecserejét, majd ők is bekapcsolódtak a beszélgetésbe, a hivatalos rész lezárása után pedig csoportokra oszolva még sokáig folytatódott a terepere. Néhány gondolat hadd osszak meg az olvasókkal!

Az egyház és a média kapcsolatára utalva elhangzott, hogy míg az egyház az egészről beszél – a teremtéstől a világ végezetéig –, és gyógyítani akar, addig a médiát csak a jelen pillanat foglalkoztatja, és számára egy kis zaftos katasztrófa a legeladhatóbb hír. A rendszerváltás óta a médiumok többsége megteszi, amire a törvény is kötelezi őket: hely adnak vallási híreknek és műsoroknak, de különösebb lelkesedést és hozzáértést nem mutatnak. Számos médium kényszerházasságnak érzi az egyházakkal való együttműködést.

Sokan úgy vélik: az egyházaknak az a dolguk, hogy mintegy szolgáltatóként

nyújtsák a szentségeket mindazoknak, akik igénylik őket, valamint segítsenek az öregeken, betegeken, működtessenek segélyszolgálatokat és szociális intézményeket, esetleg iskolákat, és ezzel kész. Tehát még a jó szándékú, jóindulatú emberek sem igénylik, hogy az egyház ki lépjen a templomok falai közül, ahová visszazoritották az elmúlt negyven-hatvan évben, hogy megpróbálja megváltoztatni a róla mesterségesen kialakított hamis, torz, gyakran gonosz képet.



Az információs sátornál részletes tájékoztatást kaphattak az érdeklődők a gazdag programról

A jelenlévőknek a PRÚSZ-ról elmondtam, hogy 2004 áprilisában alakult az egyházi lapok újságíróinak kezdeményezésére azzal a szándékkal, hogy tömörítse mindazokat, akik számára az örömhír, az evangélium a fontos, és akik a szeretet, a békesség vezérelvét hirdetik munkájukban. Akik vallják a „jobb adni, mint kapni” elvét, akik kíváncsiak, kreatívak, korrekcióra képesek, életük középpontjában pedig a munka áll. A szövetségnek sokan tagjai lettek a világi sajtó újságírói közül is.

A szövetség feladata, hogy egyfelől megkeresse azokat az újságírókat, akik nyitottak az egyházak felé, valamilyen módon érzékenyek, fogékonyak az egyház küldetése, mondanivalója, üzenete iránt, másfelől szerepvállalásra biztassa a média világában az egyházi embereket. Ne csak akkor lehessen az egyházzal olvasni a sajtóban, amikor az valamilyen támadható, hanem akkor is, amikor egyszerűen betölti Krisztustól kapott hivatását. A harmadik lényeges feladat az egyházi médiumok fejlesztése, népszerűsítése, igényes szerkesztőségek, hírügynökségek működtetése, különböző tanfolyamok, médiaműhelyek megszervezése.

A tusnádfürdői beszélgetésen kívánságként elhangzott, hogy az egyház rendelkezzen állandó média-közszolgálattal, amely képes a közjó szolgálatára, és amelynek minden közérdeklődésre számot tartó témához – például az egészségügy átalakításához is – legyen szakértő és hittel szolgáló tagja.

■ NOVOTNY ZOLTÁN

Ezúttal panzióban evangélizáltak

Ágfalván már megint elszabadultak a fiatalok! Ezt gondolhatták, akik július 15-én délután a kritikus órákban elhaladtak az ágfalvi panzió előtt.

Az *Ifjúság határok nélkül* elnevezésű program 2005-ben indult útjára, hogy találkozóhelyévé legyen két ország és két evangélikus gyülekezet fiataljainak. A loipersbachi (Ausztria) és az ágfalvi gyerekek közül az idén – egyházunk ifjúsági osztályának támogatásával – összesen ötvenhárman töltötték együtt az időt.

A játék, sport, kézműveskedés és strandolás (bár az idő nem nagyon kedvezett a programnak) mellett ismét a biztonságtétel került a középpontba. A gyerekek német nyelven tanulták meg azt a bibliai gyermekmuscalt, amelyet két német evangélikus lelkész – *Alexander Lombardi* és *Gregor Breier* – írt és hangszerelt Jósias király története alapján; a darabot *Jakob Kruse* és e sorok írója tanította be. A tavalyi loipersbachi „kocmai evangélizációt” így most is megismételték, és az ágfalvi lakosokat is megörvendeztették a zenés színdarab elő-

adásával. A darabnak a panzió adott helyet; a templomi padosorokban – sajnos – soha nem látott tömeg hallgatta végig a gyerekek harsogó énekét és színjátékát. Így, játékos formában hirdették a program résztvevői az evangéliumot

szülőknek és barátoknak: nem kényszeredetten, nem szégyenlősen, hanem bátran és lelkesen.

Talán példát vehetnénk róluk mi, felnőttek is...

■ SÁGHY BALÁZS



FOTO: VÁRALJAY PÉTER

Kitüntetés műemlékvédelemért

Az idei a műemléki világnapon Forster Gyula-díjat kapott dr. Kráhlíng János építész, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének docense, megbízott tanszékvezetője. Evangelikus templomépítészeti elkötelezett kutatója,

templomaink ismerője és védelmezője a rangos elismerést „a magyar műemlékvédelem területén kifejtett gazdag oktatói, kutatói, tervezői és publikációs tevékenységéért, valamint a hazai műemlékek és a műemlékvédelem nemzetközi elismertetéséért végzett munkásságáért” kapta.



FOTO: ÉVÉLET-ARCHIVUM

Újabb leletek igazolják az Ószövetséget

A British Museum százharmincezer asszíriai ékírásos táblája között Michael Jursa bécsi vendégprofesszor világraszóló leltre bukkan július 5-én. Száz évre visszamenőleg az egyik legfontosabb bibliai régészeti felfedezést tette, amely igazolja, hogy az Ótestamentum történeti könyvei a valóságban alapulnak.

Az assziológusprofesszor az ókori babilóniai pénzügyi kimutatásokat kereste az agyagtáblácskák között, amikor egy számára ismerős névre bukkan: Nabu-sharrussu-ukin; az illető II. Nabukodonozor király főeunuchja volt, és több mint kétezzer-ötszáz évvel ezelőtt élt.

Jursa az Ószövetségben, Jeremiás könyvének a 39. fejezetében megtalálta – igaz,

másképp betűzve – a szóban forgó nevet: (Nebo)-Sarsekim. Jeremiás próféta szerint Sarsekim II. Nabukodonozor alatt udvari pozíciót töltött be; Kr. e. 587-ben Jeruzsálem ostromakor is a király mellett volt, amikor a babilóniaiak lerohanták a várost.

Irving Finkel, a British Museum munkatársa szerint a cigarettásdoboz méretű ékírásos tábla valójában egy fizetési nyugta, amely egy babilóniai templomnak adott 0,75 kilogramm aranyról szól, és II. Nabukodonozor uralkodásának tizedik évében, Kr. e. 595-ben kelt. „Ez fantasztikus felfedezés, világméretű szenzáció a javából” – mondta a szakember. „Ha Nebo-Sarsekim létezett, akkor va-

jon az Ószövetség mennyi másik, kisebb jelentőségű személye élt még? Ezzel a jelentéktelen részlettel bebizonyosodott, hogy az Ótestamentum pontos és igaz” – tette hozzá.

A tábla szövegének teljes fordítása így hangzik: „(Vonatkozva) 1,5 mina aranyra, amely Nabu-sharrussu-ukin főeunuch tulajdona, amelyet Arad-Banitu eunuchkal küldött Esangila templomába: Arad-Banitu ezt kézbesítette Esangilába. Alpaya fia, Bel-usat királyi testőr [és] Marduk-zer-ibni fia, Nadin jelenlétében. XI. hónap 18. napján Nabukodonozor, Babilónia királya uralkodásának 10. évében.”

► A Telegraph.co.uk írása nyomán

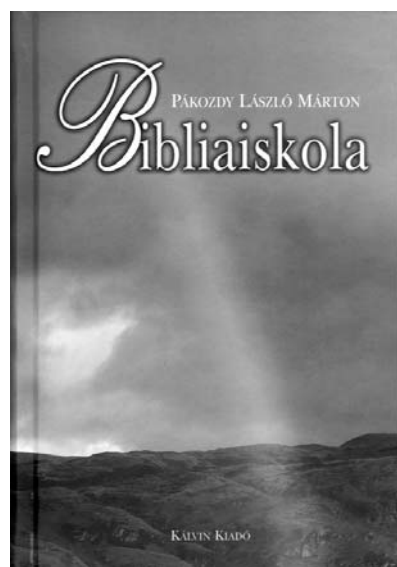
A Bibliáról – nem középiskolás fokon

Amikor Albert Einsteint az igazi tudós kritériumairól faggatták, ő azt felelte, hogy szerinte az különbözteti meg a hiteles szakembert a szakbarbártól, hogy az előbbi képes a saját szaktudományának kutatási eredményeit egyszerűen és világos fogalmakkal, a laikusok számára is könnyen érthető módon megfogalmazni. Napjainkban, amikor a gomba módra szaporodó tudományos diszciplínák fénysebességgel távolodnak az utca emberének megértési horizontjától, a nagy összefüggéseknek az információs adathalmazból való kibányászása pedig egyre kevesebb kiváltsággá válik, vajon melyikünk vonná kétségbe az einsteini megállapítás nyomasztó aktualitását?

Ebben a tekintetben Pákozdy László Márton Bibliaiskolája valódi hiánypótló írás: az 1994-ben elhunyt szerző a református ószövetségi teológia olyan jeles képviselője volt, akit élete végéig hamisítatlan népművelő szenvedély fűtött, és alapvető feladatának tekintette, hogy a tudomány elefántcsonttornyában „kitermelte” teológiai igazságokat minél szélesebb rétegekhez juttassa el.

Már maga a cím is félreérthetetlenül tükrözi az írói szándékot: a laikusok számára is könnyen megragadható, közérthető és didaktikus formában ismertetni meg a Biblia világát az érdeklődőkkel. A könyv az ósatyák korától a pusztai vándorlásig dolgozza föl Izrael történetét, a kor tudományos eredményeit végig szem előtt tartva. A szakterületét kiválóan ismerő szerző írása nyomán betekintést nyerhetünk az ókori közel-keleti népek mindennapi

életébe, vallási, társadalmi, kulturális és jogrendszerébe; de ugyanígy megismerkedhetünk Palesztina sajátos föld- és természetrajzával vagy akár az évszakok változásának a társadalom életére gyakorolt hatásaival. A bibliai kulcskifejezések – például „szent”,



„szövetség”, „hit”, „igazság” – etimológiai elemzése és átgondolt dogmatikai megfontolások tovább segítik a megértést. A könyv egyik jellegzetessége, hogy – a kereszténység legősibb teológiai tradíciójával összhangban – végig az Újszövetség fényében értelmezi az Ószövetséget; a szerző így fejt ki olyan klasszikus kérdéseket is, mint a két szövetség viszonya, a Biblia ihletettsége vagy a Szentírás és Krisztus kettős természetét és így tovább.

A Bibliaiskola egyik legnagyobb erősségének azt tartom, hogy a jelentkező teológiai problémákat sohasem elszigetelten, hanem mindig összefüggéseikben tárja elénk, ezáltal is egyfajta önálló, analogikus és kritikai szemléletmód el-sajátítására sarkallva az olvasót. Ezt támasztja alá a Biblia helyes olvasásáról szóló vasos bevezető rész is, amelyben a szerző nagyon pontosan meg is fogalmazza az alkotói célkitűzést: „...hogy a tanítványait egészséges, élő és valóságos bibliáismeretre vezesse...” Világos, hogy ez a szándék messze túlmutat a klasszikus értelemben vett ismeretterjesztésen, és egyben tükrözi is a teológiának azt a sajátosságát, hogy kizárólag hit és tudás, személyes elköteleződés és kritikai gondolkodás határmezsgyéjén lehet hitelesen művelni. Pákozdy László Márton kötete ezt teszi.

Az anyag eredetileg 1949–50-ben a Magyarországi Református Egyház Az Út című hetilapjában jelent meg sorozatként, hatvanöt részből. Most könyv alakban, „felrészítve”, a szerkesztő lábjegyzeteiben naprakész kutatási eredményekkel kiegészítve veheti kézbe az olvasó, aki maga is meggyőződhet róla, hogy az első megjelenés óta eltelt mintegy hatvan év szinte semmit sem változtatott az üzenet aktualitásán.

■ NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE

Pákozdy László Márton: Bibliaiskola. Kálvin Kiadó, Budapest, 2007. Ára 1500 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is.

Látogatói rekord a Vatikáni Múzeumban

Fennállása óta nem jártak még olyan sokan a Vatikáni Múzeumban, mint tavaly, amikor 4,2 millióan látogattak meg a pápák művészeti gyűjteményét.

Az 1506-ban alapított múzeum ötszázadik éve sikeresebb volt a 2005-ös rekordévnél is: ekkor 3,8 millióan kerestek fel. A hatalmas érdeklődés miatt gyakran több száz méteres sorok alakulnak ki a bejárat előtt. Vatikánváros és Róma ezért megállapodott, hogy föld alatti látogatófogadó terminált építenek a párizsi Louvre mintájára. A munka – az érintett terület régészeti feltárásával – már el is kezdődött.

A gyűjteményt a hagyományok szerint minden egyházfő gazdagítja. Leg-

főbb kincsei közé tartozik például az ókori szobrászat egyik csúcscaként számon tartott Laokoön-csoport, és a látogatók megcsodálhatják a pápák híres autóját, a pápamobilokat is.

► MTI

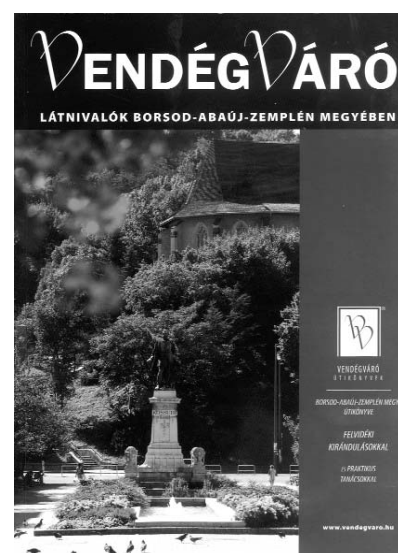


Útravaló kincskereséshez

Amikor családi-baráti nyaralást vagy osztálykirándulást tervezve-szervezve a térkép fölé hajolunk, és meglátjuk a Borsod-Abaúj-Zemplén megye feliratot, talán elgondolkodunk egy pillanatra, hogy vajon érdemes-e felkeresnünk hazánknak ezt az északi csücskét. (Valójában nem is csak egy aprócska csücsök, hiszen Magyarország második legnagyobb területű megyéjéről beszélünk...) Engedtessék meg, hogy e sorok írója kis sé elfogultan – mivel maga is járt már ezen a vidéken, és nem győzött ámuldozni – azt mondja: igen, ide márpedig (újra) el kell mennünk!

Igen, el kell mennünk, hogy helyben kóstoljuk meg Tokaj szőlővesszeinek nektárját. Hogy megcsodáljuk az agtteleki Baradla cseppkőbarlang lélegzetelállító képződményeit. Hogy felkapaszkodjunk a Bükk, a Cserehát és a Zemplén hegycsúcsaira. Hogy meghódítsuk a boldogkőváraljai, a regéci vagy éppen a füzéri vár romjait. Hogy felkeressük Károli Gáspár gönci szobrát, Kazinczy Ferenc széphalmi mauzóleumát és Kossuth Lajos monoki szülőházát. Hogy megmártózzunk a mezőkövesdi Zsóry fürdő termálvizes medencéiben, esetleg a Tisza, a Bodrog, a Hernád vagy a Sajó hús vizében. Hogy bejárjuk Miskolcot és Sárospatakat, Szerencset és Sátoraljaújhelyt, és – átlépve a magyar-szlovák határt – felfedezzük Rozsnyót és Kassát.

Igen, el kell mennünk – de hogyan induljunk neki a nagy útnak? Például úgy,



hogy fellapozzuk a *Látnivalók Borsod-Abaúj-Zemplén megyében* című kötetet. A több mint háromszáz oldalas, színes fotókkal bőven ellátott kiadványban nemcsak az egyes települések történetével és nevezetességeivel ismerkedhetünk meg, hanem hasznos információkat kaphatunk ahhoz is, hogy hol szálljunk meg, hol szórakozzunk, hol étkezzünk, hol vásároljunk, és hogy mivel közlekedjünk.

■ – VITÁLIS –

VendégVáros – Látnivalók Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. 5. javított, bővített kiadás. Well-Press Kiadó, Miskolc, 2006. Ára: 3200 Ft.

Boldogkő ostroma

Színes programmal vár Abaúj

Volt egyszer egy Magyarország. Ma is megvannak a nyomai a kövekben, a házakban, az emlékekben, a megfakult fényképekben vagy a sárguló lapú térképeken, csak éppen az az ország nincs már meg. Elfújta a történelem könyörtelen vihára. Éppen ezért kell emlékeznünk rá.

Emlékezzünk például a Trianonban kettévágott Abaúj-Torna vármegyére, amely ennek a régi Magyarországnak a Tiszán inneni térségén terült el. Mert abban az országban nemcsak Dunántúl vagy Tiszántúl volt, hanem bizony volt Dunán innen és Tiszán innen is. Hát ez utóbbi vadregényes, zabolátlan és mégis gyönyörű tájon terült el az egykori Abaúj-Torna vármegye is, amely századokon keresztül őrizte Thököly és Rákóczi szellemét. Nevét a hordóiról elhíresült Göncötől tizenkét kilométerre északra található Abaújjvárról kapta. A mostani országhatár közelében fekvő faluban – ird és mondd – háromszázhatvanöt laknak. A község határában húzóda hegy teraszán állt egykoron a 11. században épült Újvár vára, amely a Hernád folyó keleti oldalán épített földvárak egyike volt. Ha lejjebb ereszkedünk a Hernád mentén, szemünk elé ötlék egy másik vár: Boldogkő.

A legenda szerint IV. Béla királyunk fiatalkorában gyakorta megfordult ezen a környéken, ahol már akkor is kiváló minőségű szilvát termesztettek. A legjobb aszalt szilvát Bodó mester készítette, akit a király ezért nagyon megkedvelt. Később aztán viharos idők következtek, az országra rátört a tatár, s a király hiába hívta össze minden hadra fogható emberét, a tatárok mégis legyűrték, mert hogy sokkal többen voltak. Szegény Béla király a vesztes csata után megmaradt embereivel futott, amerre látott. Az első éjszakán Bodó mesternél lelt menedéket, aki a háza melletti pincében rejtette el őt és kíséretét.

A tatárok aztán csak kitarokodtak az országból, és amikor a szilva újra megérett, Bodó összeszedte az összes gyümölcsöt, megaszalta mindet, és felvitte Budára. Hét társzékér cipelte a rakományt. És mivel Bodónak pont hét lánya volt, hát őket is magával vitte. Béla király emlékezett rá, hogy Bodó egykoron megmentette az életét; hála jeléül neki adományozta Aszaló és Bodolló községet, valamint a környező területeket, fel egészen Zemplénig. Egy kikötése azon-

ban volt a királynak: Bodónak öt éven belül várat kell építenie, hogy ha a tatár újra az országra tör, az erősség oltalmazza az ott élő embereket.

Nem sokkal később a királyné mulatságot rendezett, amelyre nemcsak Bodót, de hét lányát is meghívta. A szemrevaló hölgyeknek még aznap este megkerkte a kezét hét deli vitéz. Az ő segítségükkel fel is épült a vár, pont úgy, ahogyan a király kívánta. Amikor az utolsó szegletök is a helyére került, Béla király személyesen vizitálta meg a friss erősséget. Nagyon megtetszett neki mindaz, amit látott, és azt mondta Bodónak: nevezzük e sziklát, amelyre a vár épült, Bodókönek, a várat azonban ezentúl Boldogkőként említsük, mivelhogy a hét fiatal szerelmespár közös munkájának a gyümölcse.



Ha Boldogkő várának a múltja nem is csak a boldogságról és a szerelem vár-építő erejéről regél, jelene mégis tartogat vig percekét. Augusztus 4-én például várjátékokat tartanak a falai közt. Amolyan igazit, mégpedig huszárokkal, lovasokkal no meg mindenféle vásári vigassággal. Az érdeklődők délelőtt megtekinthetik a templomos lovagok fegyvergyakorlatát, majd a *Napfiai* című lovasbemutatót, illetve az Árnay Szövetsége Harcművészeti Iskola *Szentvölgyi történet* című előadását. Mindezt íjászbemutató és a diósgyőri aransarkantyús lovagok *Pünkösdkirály-választás* című műsora követi. Délután a Kalamajka bábszínház előadásában és középkori virágzenékben gyönyörködhetnek az érdeklődők, majd solymászbemutató következik.

Felsorolni is nehéz a várjátékok színes programsorozatát. Egy azonban biztos: a honban maradt Abaúj-Torna vármegye számtalan látnivalót kínál. Hol Boldogkőn, hol mástutt. Érdemes útra kelni.

■ JEZSÓ ÁKOS

Szubj

Világot összefogó szeretet

► A szépség: talány – mondta Dosztojevszkij. Ez a talány folyamatosan befolyásolja életünket. Talán nem is tudjuk megfogalmazni, hogy miért ragad meg minket egy illat, egy íz, egy arc vagy egy táj. De lehet, hogy a pillanat varázsa hosszú évekig elkísér, elő-előbukkan, esetleg életre szóló élmény marad. Alábbi összeállításunk előkészítése során arra kértem szerzőinket, válasszanak egy számukra kedves, bibliai témájú festményt vagy grafikát, és írják meg, miért áll közel hozzájuk, milyen gondolatokat ébreszt bennük, miért látják szépségnek. Tudom, nem volt egyszerű dolguk, hiszen végeredményben az egyik legnehezebb kérdésre kellett válaszolniuk: miért tetszik? Amikor elkészült az összeállítás, olyan jó volt látni, hogy a sokszínűség ellenére is egységet alkot: a Teremtő nagyszerűségéről és a Megváltó szeretetéről tanúskodik. Őt festő különböző élethelyzetben, az őt szerző pedig más-más háttérrel tesz hitvallást az igazi talányról, az isteni szépségről. Mindenkinék a figyelmébe ajánlom honlapunkat (www.evelet.hu), ahol a képek színes reprodukciói is láthatók.

BODA ZSUZSA

Iránytű mindennap

Óvodai irodám falán Lühnsdorf Károly rajza függ, éppen az íróasztalom mögötti falon. Számomra különösen is kedves a mű, hiszen egyházi óvodánk indulásakor ajándékként kaptuk egy kedves gyülekezeti tagunktól, aki egyben óvónő kolléganőnk is volt.

A megrajzolt Krisztus-arc számomra biztató és megnyugtató. A kép címe – „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6) – egy olyan bibliai igeszakasz, amely iránytűként is nagyon sokat jelent: naponta útmutatást ad Krisztus követésében.

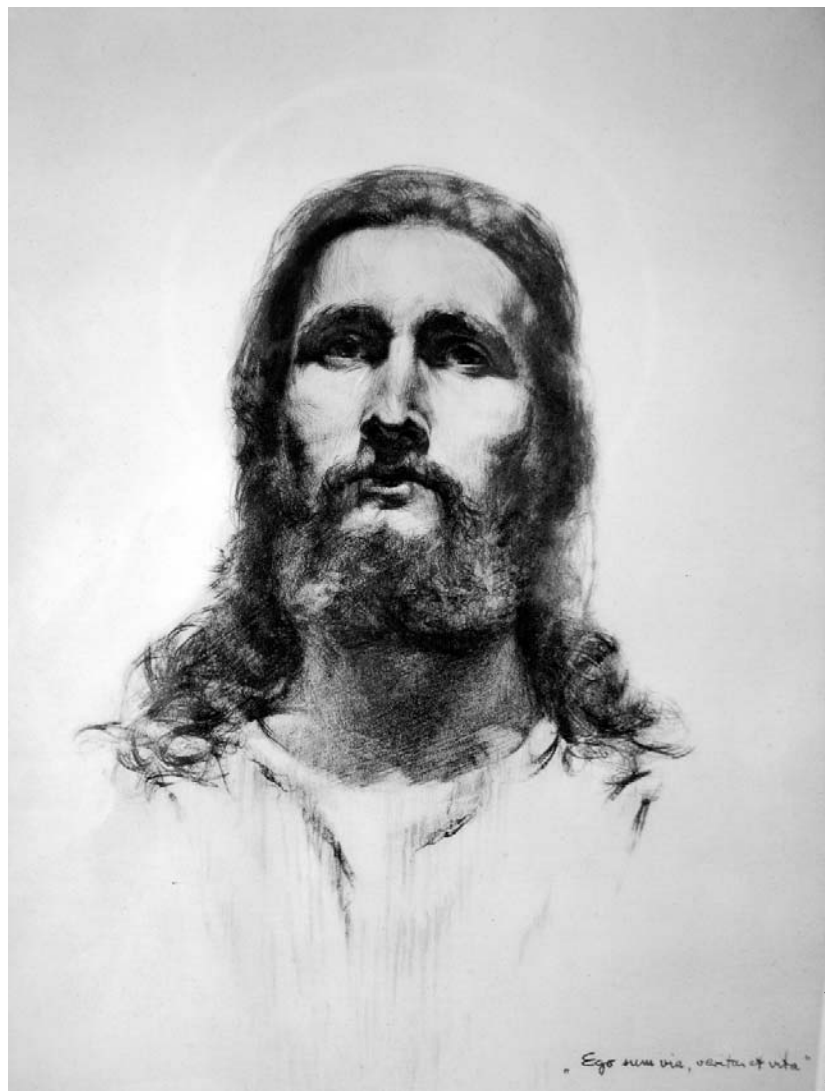
A mű alkotója, Lühnsdorf Károly festőművész, grafikus, korának kedvelt arcképfestője volt. E műve is fejlett rajzkultúráról, magabiztos technikai tudásról tesz tanúbizonyságot. Az óvodában lévő grafika az egykori pesti magyar evangélikus egyház birtokában levő kép

másolata, számomra mégsem az eredetisége, illetve annak hiánya a döntő.

A kép és az alatta álló igeszakasz szerves egységet alkot vizuális élményként is. Hálás szívvel gondolok arra, hogy a mű alkotója számára a megjelenített Krisztus-arc nemcsak képzőművészeti alkotás lehetett, hanem a művész hitvallása is kifejeződik benne.

János evangéliumának a képen látható igeszakasza megerősítést és útmutatást ad mindannyiunknak napról napra. Ez a kép tizenöt éve függ az óvodai iroda falán, sokakra mély hatást gyakorolva. Ajánlom minden kedves olvasónak, hogy ne csak az otthonában, hanem a munkahelyén is legyen olyan művészeti alkotás, amely nemcsak kedves a számára, hanem hitet erősítő és mélyítő is.

■ RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET



LÜHNSDORF KÁROLY: „EGO SUM VIA, VERITAS ET VITA”

Lühnsdorf Károly

A festő és grafikus 1893. október 16-án született, és 1958. március 6-án hunyt el, sírja a Farkasréti temetőben található. A Képzőművészeti Főiskolának az ügyvezető Lyka-Réti-féle reform idején, 1921 és 1928 között volt hallgatója, mestere Bosznay István volt. A művész a zsánerképek és bibliai témájú jelenetek mellett portrékat készített, igazából arcképei tették igazán ismertté és kedvelté. Emlegett művein tudósokat, történelmi és közéleti személyiségeket, főpapokat ábrázolt. Karakteres, kicsit fennkölt Mindszenty-grafikája az esztergomi Keresztény Múzeum tulajdonában van; Kálvin-portréja többször megjelent a *Confessio* című református lapban; Krisztus- és Luther-, illetve D. Kapi Béla-arcképei számos evangélikus gyülekezeti teremben láthatók. Életszerű realizmusának titka a magabiztos, fejlett rajzkultúrán és a finom kidolgozáson kívül a modell jellemének megragadásában rejlik.

Marc Chagall különös művész. Régóta vonz, inspirál és tanít engem a képeivel. A fehéróroszországi Vityebszk kis világából, a hagyomány forrásától, a gyertyafényű sabbati békéből indult, és ért el a világhírig. Soha nem felejtette el, hogy kihez és hová is tartozik. Ecsetvonásokból születő, festékebe mártott teológia az övé.

Ez az alkotása Nizzában, az általa alapított „A Biblia Üzenete” Múzeumban található, sok más bibliai tárgyú festményével együtt. Szinte egyetlen kimerített képbe sűrűsödik össze a legalapvetőbb emberi kérdésünk: valójában miért is vagyunk a világon?

Kék és sárga szín uralja a vásznat. A bal felső sarok aranysárga háttére Isten világát jelzi: mintha fellebbenne a lepel a láthatatlantól, és egy pillanatra mindnyájan beleláthatnánk az igazi valóságba. A kék viszont a földi élet szövege: a festmény nagy részét ez a háttér színe tölti ki. Magába öleli a teremtményi lét ajándékait: látjuk a természet világát s a társával együtt kiteljesedő embert.

Azért, hogy mégis kivehetővé váljanak a világtörténelmet jelképező jelenetek és szimbólumok, a kép felső része egészen kifehéredik. Mégsem színtelen ez a világ: a szivárvány vonalai futnak szét a nagy vörös foltból – a világot összefogó agapéből? Aztán magukba fonják emberöltők történéseit, a várakozásokat és csalódásokat, a múlt féltett örökségét és fájdalmas emlékeit. És a tekintetünket magához vonzva, az idő és a történelem kerekéből szinte kitörni készül a Megfeszített – zsidó imakendőbe takarva. Ő, akire rávetül a kék embersége, az aranysárga isteni hatalma és a szeretet vöröse, ott feszül a történelemben. Mégis egészen közel Isten kinyújtott karjához.

Miért is szép ez a festmény? Mítikus formák, színek kaval-kádja köszönt ránk a képről. Széttárt szárnyú angyalok, egy repülő hal, kakas, szomorú szemű számár meg a gyermekkor emlékezetének sziluettjei. És megannyi emberarc, csoportosan, párban vagy egyedül. A kép középpontjában ott látjuk a még öntudatlan Ádámot egy angyal karjában. Lábai alatt az ősi kígyó tekeredik, mintha támaszt adó oszloppillér lenne; s már csak arra vár, hogy az ember fölébredjen végre. Az angyal hátrafelé tekint – a felé a világ felé fordul, ahol minden létező eredete és célja van. Oda, ahonnan a történelemben belépő Isten kinyújtja kezét, Tórád ad: tanítást, útmutatást az életre. Oda fordul, ahová majd Ádámnak is haza kell térnie. Az ember tekintete azonban az átló vonalába esik, s a történelem kereké felé fordul. Mert ott lüktet az élet, oda szól küldetése. De ha majd kinyitja szemét, megláthatja a valóságot is. Találkozhat pillantása a Megfeszített tekintetével.

■ VARGA GYÖNGYI



MARC CHAGALL: AZ EMBER TEREMTÉSE

Marc Chagall

A belorusz zsidó származású francia festőművész, Moise Zaharovic Sagalov, másként Moïse Segal (1887. július 7. – 1985. március 28.) a modern festészet egyik legkiemelkedőbb alakja. Szülővárosában, Vityebszkben egy helybeli művész, Jehuda Penn mellett 1906-ban kezdett a festéssel foglalkozni; 1907-ben Szentpétervárra költözött, és különböző iskolákban festészetet tanult. Feleségével, Bella Rosenfelddel – aki 1944. szeptember 2-án hunyt el – 1915-ben házasodtak össze. 1910–1914 között támogatója, Vinaver ösztöndíjának köszönhetően Párizsban élt. Ott volt a Sturm 1914-es berlini kiállításán, és azonnal ismert festővé vált. Katonaként részt vett az első világháborúban. Családjával 1923 őszén Párizsba költözött, a francia állampolgárságot 1937-ben kapta meg. A náciizmus elől Amerikába menekültek. Chagall 1946-ban tért vissza Európába. 1949-ben Franciaországban telepedett le, ekkor kezdett foglalkozni a szobrászattal, a kerámiával és az üvegfestéssel. 1952-ben újranősült, felesége Valentina Brodsky lett. Bár nem sorolható be a század eleji avantgárd egyik irányzatába sem, nagy hatást gyakorolt mind a szürrealistákra, mind az expresszionistákra. Műveiben emlékképeket, mesészerű fantáziavilágot ábrázolt, az emberek, állatok, tárgyak szimbolikus értelműek.

Egy csepp terem

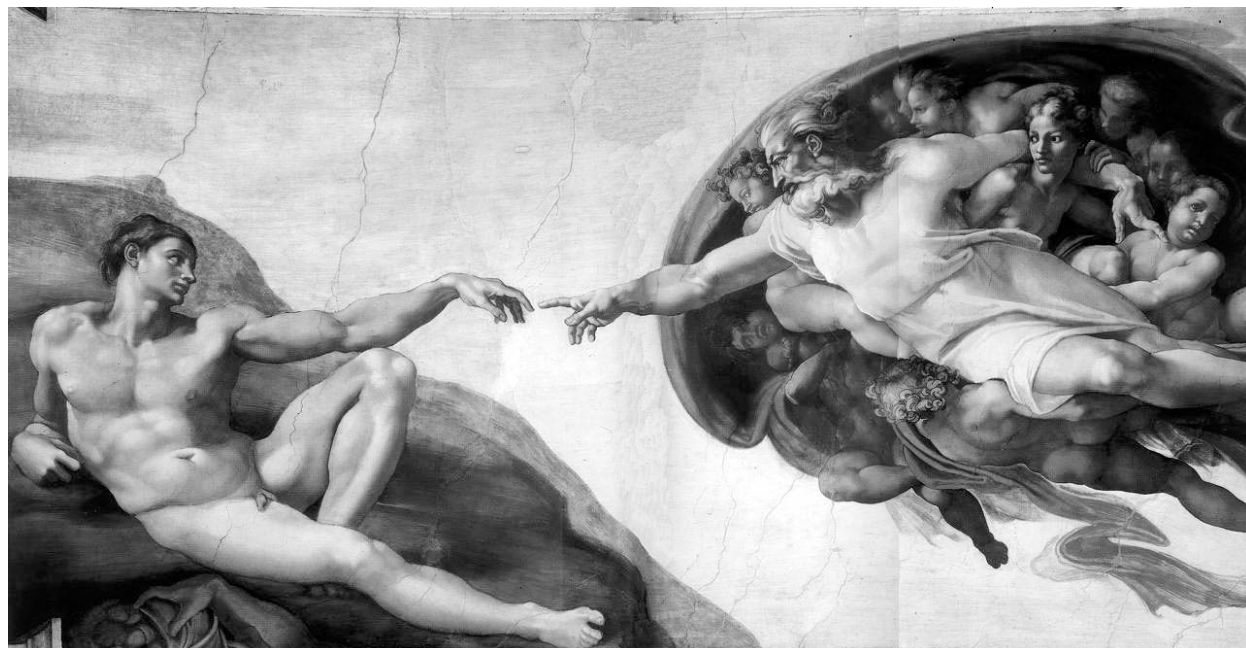
Sok kedvenc képem van. Nemcsak a klasszikusokat szeretem, hanem a kortárs alkotókat is. Gyakran járok kiállításokra, barátaim között több festő, grafikus, szobrász is van. Otthonomat is díszítik műalkotások – persze, hogy szere-tem őket.

Mégis, az utóbbi időkben Michelangelo

Sixtus-kápolnabeli freskójának részlete, az *Ádám teremtése* a kedvencem. Isten életet ad Ádámnak. Én csak úgy hívom ezt a részletet, „az érintés”, pedig a kezek, az ujjak csupán közelítenek egymáshoz.

Miért is kedvelem annyira a reklámparban már kicsit lejáratos, sok visszaélésre is alkalmat adó képet? Az *Egy csepp*

emberség című egykori rádióműsor, illetve a belőle készült könyvek miatt. Ez a kép került a kötetek címlapjára, valamint az *Egy cseppben az ember – Lengyel Anna leveleskönyve* címet viselő könyv borítóján is ez található. A mai ember korántsem olyan tökéletes, mint Ádám ezen a képen; bizonyosan jól jönne az



MICHELANGELO BUONARROTI: ÁDÁM TEREMTÉSE

ektív képtár

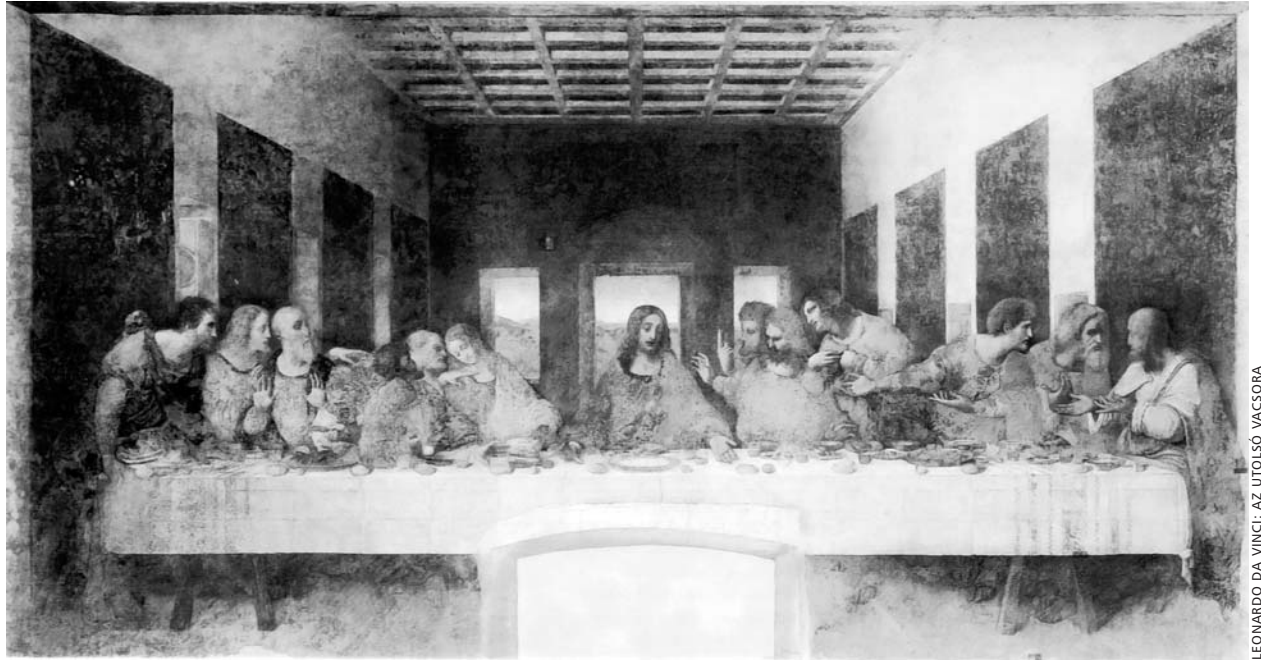
A Megváltó közelében

Leonardo da Vinci *Az utolsó vacsora* című falfestménye közismertnek mondható, ám személyesen nem sokan keresik fel, hiszen nem egy ismert, nagy múzeumban, hanem egy kolostorépületben (Santa Maria delle Grazie, Milánó) található, ahova a legtöbb turista nem jut el. Számomra ez a csodálatos alkotás felejthetetlen, visszatérő élményt jelent. Legelső nyugat-európai utazásunkkor felkereshettük, hosszan gyönyörködtem a képben, és azóta is valahányszor úrvacsorát veszek, megjelenik a kép a lelki szemeim előtt.

Mit jelent számomra ez a festmény? Jézus utolsó estjét tölti tanítványával. Fel akarja készíteni őket a közeli és a távoli jövőre. Arca szelíd, tekintete szomorú, és mielőtt szétosztja közöttük a legegyszerűbb húsvéti vacsorát, egy súlyos mondatot mond: „Bizony, mondom néktek, közületek egy el fog árulni engem.” A tanítványok négy csoportra szakadva szomorúan kérdezzék tőle: „Talán csak nem én vagyok az, Uram?” (Mt 26,21.22b) Csak Júdás néz mereven és szótlanul Jézusra; később majd ő is felteszi a kérdést. Leonardo mesterien karakterizálja a különböző lelkületű tanítványokat, beleértve Júdást is.

Ez a kérdés bennem is, bennünk is megfogalmazódik minden úrvacsoravétel alkalmával: „Talán csak nem én árulak el, Jézus, életemmel, hibáimmal, vétkeimmel...?” Őszinte önvizsgálat és bűnbánat nélkül az úrvacsoravétel formálissá válhat... Amikor azonban Júdás eltávozik, Jézus szétosztja a kenyeret és a bort, és közeli halálára utalva hozzáteszi: „tiérettetek” és „sokakért” történik mindez. A festményen Jézus arcát és kezét látva mindez hihető és igaz. Másnap majd mindent megértene a tanítványok. Jézus tudja, hogy ez a tizenegy nagyon különböző ember – újabb tanúkkal kiegészülve – már egységesen azt fogja képviselni, amire ő, a Mester felkészítette őket.

A festmény egy zárt teremben mutatja be a jelenetet. Ma is kutatják, hogy hol is lehetett ez a terem, az utolsó vacsora eredeti helyszíne. Ám az igazán fontos az, hogy ezek a tanítványok pünkösd után szétszéledtek a lakott föld akkor ismert országaiba, hirdették a Jézusról szóló evangéliumot, és gyakorolták az úrvacsorát bűnbánattal, örömmel és hálaadással. Azóta a földkerekség szinte minden pontján élnek keresztények, és vallják: ami nagycsütörtökön, nagypén-



LEONARDO DA VINCI: AZ UTOLSÓ VACSORA

teken és húsvétkor történt, az éretünk is és sokakért történt, hogy átéljük a bűnbocsánat örömét, a Megváltó közelségét és az üdvösség reményét.

Évtizedek teltek el azóta, hogy láthatam ezt az anyagában kissé megkopott, ám üzenetét, szerkesztését tekintve páratlan, hitet sugárzó mesterművet. Bár-

csak mai világunkban is sokan látnák és átélnek ezt az élményt!

Leonardo 1495–97 között alkotta ezt a művet. Luther Márton ekkor tizenkét-tizenhárom éves diák volt. Amerika még nem volt felfedezve. Az igazi kulturális értékek azonban időtlenek. A későbbi nemzedékeknek az a feladatuk és köte-

lességük, hogy megismerjék az előttük éltek örökségét, gondolataikat továbbgondolják, hitvallásaikat komolyan véve továbbadják és új, mai hitvallásokkal gazdagítsák. Az ötszázöt évvel ezelőtt elkészült műnek ma is érvényes az üzenete.

■ SZIRMAI ZOLTÁNNÉ

Megrendülés az idill helyett

1986-ban, egy InterRail igazolvánnyal megtett európai körút során jutottam el Firenzébe, s álltam hosszú percekig megrendülten az Uffizi képtárban, a Portinari-oltár középső szárnyán lévő kép előtt. Ott sem és azóta sem találtam jobb kifejezést, amellyel összefoglalhatom akkori érzéseimet, mint a „mozgó-sító feszültség”.

Először a helyszín kontrasztja nyűgözött le. A kép a világhírű gyűjtemény leglátogatottabb termében van elhelyezve, ahol körben Botticelli és más olasz óriások művei előtt mindig hatalmas tömeg tolong. A déli reneszánsz ragyogó színeitől, a táj és a testek felszabadult kavalokádjától elbűvöltek alig méltatják figyelemre az ónémetalföldi alkotó sarokban, szabad keretben álló, sötét tónusú, biblikus művét.

Másodszor a téma ellentmondásai kötik le a figyelmet. Van der Goes képén nyoma sincs a karácsonyi „idillnek”. Jézuska nem pufók, nem trónol glóriásan, palásttal fedve Mária ölében; a vézna, meztelen kis test – szinte érthetetlenül – a pusztaság földön fekszik. Sötét ruhás

Hugo van der Goes

A németalföldi festő 1435–1440 körül született Gentben, és 1482-ben hunyt el. 1467. május 4-én lett a genti festőcéh tagja, 1474 és 1476 között a dékánja volt, és már életében világszerte ismertté vált. Elődei felülmúlta művészetének érzelmet felkorbácsoló drámai erejével, a monumentális iránti érzékével, lemondva a felszínes csillogásról. 1476-ban a Brüsszel melletti Roode Clooster szerzetesei közé állt, és itt is szorgalmasan dolgozott tovább. Szerzetestársával 1481-ben Kölnbe utazott; a visszafelé vezető úton roham tört rá, öngyilkosságot akart megkísérelni. Nem tudni, hogy a kolostorba való visszatérése után teljesen felépült-e, vagy sem, annyi bizonyos, hogy a hírneve miatt addig élvezett előnyöket visszautasította. Termékeny művész volt, ám művei közül csak egy kétségtelenül hiteleset ismerünk, a *Pásztorok imádását*, amelyet 1460–1475 körül festett a *Mediciek brüggei képviselőjének* megrendelésére. Neki tulajdonítanak több képet a bolognai, padovai, firenzei képtárakban, valamint újabban több képmást brüsszeli, antwerpeni, brüggei, velencei gyűjteményekben.

édesanyja és az angyali kar arcáról nem az öröm mosolya, hanem már a jövővérdő áldozat feletti megrendülés olvasható le. Számos szimbólum erősíti ezt a hangulatot. Ilyenek a levetett saru (szent hely, 2Móz 3,5), előtérben az idegennek tűnő virágszendélet elemei (a tűzliliom és a vér, a sötét kardliliom és a három szegfű a

kínzóeszközök, a fehér liliom és a harangvirágok Mária fájdalmának jelképei), a búzakéve (a búzaszem „ha meghal, sokszoros termést hoz”, Jn 12,24).

Ám a ruhátlan gyermek és a gazdagon díszített, liturgikus öltözet viselő angyali kar különös atmoszférájába szinte „berobbannak” jobbról azok, akik eddig így még soha nem szerepeltek az ismert körben: a páztorok arca itt valóban borostás, fogazatuk hiányos, kezük érdes. De arcuk derűs, szájuk mosolyra húzódik, kezük imádságra kulcsolódik. Ez az az öröm, amelyért érdemes az áldozatot meghozni; amelyért érdemes ezt a képet mégis e teremben tartani; amelyért érdemes volt elmenni Firenzébe.

A Luther születése előtt néhány évvel készült kép ma számomra valamiképpen a reformáció lényegét fejezi ki. Szendes jel az ember „tökéletességét” fényesen demonstráló kollekció darabjai között. Minden bűnünk és az értük bemutatott áldozat megkerülhetetlen, tragikus valóság; de célba ér, ha a liturgikus kör nem zárja be, hanem azt áttöri mindannyiunk borostás arca, érdes keze, kérge szíve felé...

■ CSERHÁTI PÉTER



HUGO VAN DER GOES: PÁZTOROK IMÁDÁSA

Leonardo da Vinci

Leonardo di ser Piero da Vinci (1452. április 15. – 1519. május 2.) olasz polihisztort sokszor nevezik a reneszánsz ember őstípusának. A későbbi festő, tudós, matematikus, hadmérnök, feltaláló, anatómus, szobrász, építész, zeneszerző, költő és író 1469-ben Firenzében volt gyakornok Andrea del Verrocchio festő műtermében, itt sajátította el a vonalas rajz, a festészet és a szobrászat alapjait. 1473-ra datálható első, teljes bizonyossággal neki tulajdonítható rajza, amely az Arno folyó völgyét ábrázolja. Egyre sikeresebb lett, elhalmozta megrendelésekkel; ezek közül a legjelentősebb a Santa Maria delle Grazie-koztör refektóriumában megfestett freskója, *Az utolsó vacsora*, amellyel 1498-ban készült el. Remekművét, a *Mona Lisát* (közismert olasz nevén *La Gioconda*) 1503-ban kezdte festeni. A hagyomány szerint a hároméves alkotómunkából két esztendő telt el a híres mosoly megalkotása. Legfontosabb művei – *A háromkirályok imádása*, a *Szűz Mária*, a firenzei Palazzo Vecchio számára készült *Anghiari csata*, amelynek csak egy töredéke maradt fenn, valamint Milánóban a *Muzsikás képmása* – befejezetlenek maradtak. Számos építészeti vázlat ismert, amelyet mások meg is valósítottak, de egyetlen fennmaradt épület sem tulajdonítható neki. Ahogy növekedett tudása, úgy nőtt az általa vizsgált területek nagysága.

bölcs aggodalmat is. Mintha azt mondaná: „En nyújtom a kezem, az ujjam, de te, ember, mintha kissé enervált, bágyadt, kókadtnél, pedig nekem mennyivel több gondom van a világgal!” Kicsit bosszant is Ádám. Mondanom neki: „Ébredj, az Isten szólna hozzád, az angyalok is türelmetlenek...”

■ RADOS PÉTER

Michelangelo Buonarroti

Az olasz reneszánsz kimagasló mestere, teljes nevén Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni (1475. március 6. – 1564. február 18.) először Domenico Ghirlandajo festő műhelyébe jelentkezett tanulóként, de hamarosan már a Medici-kertben munkálkodó Bertoldo szobrász mellett tanulta a mesterséget. Itt figyelt fel rá Lorenzo de Medici, aki szinte családtagként bánt vele. Michelangelo mindig is szobrász volt tartotta magát, legnagyobb hatású alkotásait is ebben a művészeti ágban hozta létre. Első jelentősebb munkája a Jean Bilheres de Lagraulas bíboros megrendelésére készült *Pietà* („Krisztus siratása”) volt. Ez az egyetlen szobor, amelyet ellátott a kézjegyével. Szintén ő készítette – 1501 és 1504 között – a reneszánsz művészet egyik legismertebb alkotását, *Dávid szobrát*. II. Gyula pápa 1508-ban bízta meg azzal, hogy IV. Sixtus pápa egykori vatikáni házi kápolnájának falait freskókkal ékítse. Művét 1512-ben, mindenszentek napján leplezték le. A világ legnagyobb oltárképét, az ugyancsak itt látható *Utolsó ítéletet* 1535 és 1541 között festette meg. Nem tartotta magát festőnek, építésznek talán még kevésbé. Mégis a híres firenzei építészek mind az ő stílusában dolgoztak. Építészeti főműve a Szent Péter-székesegyház kupolája és apszisa. Versek is írt, de ezeket nem sokra becsülték.



CSILLAGPONT

Égre nézők

Harmadik református ifjúsági találkozó

Képzeld csak el: ülnek a résztvevők a tűző napon, sehol egy felhő az égen, amely egy percre eltakarná az izzó golyóbist, sehol egy kis árnyék, amely alá behúzódhatnának, és akkor az ötnapos Csillagpont református ifjúsági találkozó június 17-i nyitó istentiszteletén Kis Klára miskolci vallásánár azt mondja nekik, hogy a hőség után túl is van élet...

Nem tudni, hogy ezt hallva hányan pillantottak kérdő tekintettel a szomszédjukra, hányan mosolyodtak el magukban, és hányan mormolták el az orruk alatt azt a megjegyzést, hogy jó-jó, most már lassan itt az alkonyat, és kezd egészen elviselhetővé válni az idő, de mi lesz holnap...

Aztán amikor másnap kora délelőtt újra kiültek a sárospataki Tengerszem kemping bejáratával szemben elterülő sportpálya általában minden bizonnyal élettől duzzadó és ragyogóan zöld, de a tartósan harmincöt fok feletti hőmérséklet és a perzselő napsütés következtében most egy kissé kókadtabb gyepére (felső képközlőn), talán a korábban idézett kijelentés igazságában addig kételkedők is elismerték, hogy egy ilyen alkalom valóban eltereli a figyelmet a napszúrással és hőségutával fenyegető hőségről. Már a Csillagpont Band zenei szolgálata és a közös ének is felemelő érzéssel tölthette el a „csillagpontosokat”, de Horsi Edé evangélicizációs előadása aztán végképp lekötötte a gondolataikat. A debreceni vallásánár az élet legalapvetőbb kérdéseivel – ki vagyok én, mire várok, miben reménykedem és így tovább – szembesítette az öt hallgatókat, hogy aztán egy nappal később még inkább a találkozó témájára összpontosítva adjon útmutatást a fiataloknak.

Ez a téma pedig – a „...miért álltok itt az ég felé nézve?” (ApCsel 1,11) igeverset motívul választva – a várakozás és a remény volt. Mégpedig azért, mert – ahogyan Rozgonyi Emőke, a Csillagpont 2007 koordinátora e sorok írójának kifejtette – ma nem tanítják arra a fiatalokat, hogy várakozni is lehet és érdemes, és arra sem, hogy van remény a reménytelenségen túl. „A keresztény reménységet és a református egyház sokszínűségét próbáljuk megjeleníteni” – mondta a zsinati iroda ifjúsági irodájának munkatársa.

Megjeleníteni mind saját maguk, mind a külvilág felé. Ezért is fogadták a szervezők nagy örömmel azt a tényt, hogy míg a korábbi – bodajki és debreceni – Csillagpontok helyszíné kívül esett a település határán, addig a mostani találkozónak otthont adó kemping a város határain belül van, ilyenformán nemcsak a résztvevőket, de az ott élőket is megszólíthatják. Többek között ezért állították a nagyszínpadot a sportpályára – így mind a délelőtti evangélicizációs előadásokat, mind pedig az esti koncerteket bárki meghallgathatta – és ezért szerveztek a kisváros főbb nevezetességeit érintő zárandókat az arra vál-

lalkozóknak. (Sárospatakat egyébként dr. Hörsik Richárd, a város – lelkesi oklevéllel is rendelkező – polgármestere a magyar reformátusok „lelki édesanyjának” tartja.)

Pontos adat nincs arra vonatkozóan, hogy végül hányan csatlakoztak a menethez, az azonban biztos, hogy a csütörtök esti áhítatnak otthont adó – ma katolikus, de korábban egy darabig református kézben lévő – vártemplom (középső képközlőn) teljesen megtelt az alka-



FOTO: GAZDAG ZSUZSANNA

lomra. Itt Virágh Sándor sárospataki református lelkész Lorántffy Zsuzsanna alakját idézte fel a fiataloknak.

Összességében egyébként több mint kétezeren – az utólagos becslések szerint köztük több mint ötven határon túli magyar és mintegy kétszáz fogyatékkal élő – vettek részt a Csillagponton, körülbelül hatvan fő a mecénásprogramnak köszönhetően. Ennek keretében a támogatók nemcsak tárgyi, természetbeni fel-



FOTO: VITÁLIS JUDIT

ajánlásokkal segíthették a szervezőket, hanem – idén először – a rászoruló részvételi díjának finanszírozását is átvállalhatták, így olyanoknak is lehetőségük volt eljönni a „találkozások pontjára”, akik ezt egyébként nem engedhették volna meg maguknak.

És ha már a számoknál tartunk: a Csillagpont szervezésében összesen háromszáz önkéntes működött közre. Az általános szervezési feladatokat ellátókon

külül közülük kerültek ki a találkozó gerincének tekinthető kiscsoportos – általában tíz-tizenöt fős – beszélgetések vezetői is, vagyis ők feleltek azért, hogy a nagy tömegben ne vesszen el az egyes ember, hogy mindenkinek legyen lehetősége az elmélyülésre, az ismerkedésre, a gondolatok kicserélésére. (Hogy a Csillagponton mennyire volt fontos az egyes ember, azt mutatja az is, hogy a kiscsoportvezetőknek is szerveztek beszélgetéseket. Tíz-tíz kiscsoportvezetőre

jutott egy-egy tizedes, vagy ahogyan a szervezők mondják, csillagszóró.)

Az elcsendesedésre adtak lehetőséget a reggeli áhítatok is. A kilencféle alkalom között mindenki megtalálhatta az egyéniségéhez illőt, illetve „kipróbálhatt” olyat, amelyben korábban még nem volt része.

Míg a lelki alkalmaknak – a reggeli és esti áhítatoknak, az evangélicizációs előadásoknak és a kiscsoportos beszélgetéseknek – nem volt alternatív programjuk, addig a fennmaradó időben a bőség zavarával szembesülhettek a találkozó résztvevői. A pszichológiai, illetve közéleti témájú előadásoktól a táncházakon és a kézműves-foglalkozásokon át a komoly és könnyűzenei koncertekig – olyan neves előadók és zenekarok léptek fel, mint például Molnár Ferenc Caramel vagy a Budapest Ragtime Band – csupa színvonalas programot kínáltak a szervezők.

A Csillagpont ünnepélyes úrvacsorás istentisztelettel (alsó képközlőn) fejeződött be, amelyet a televízió élőben közvetített. Az alkalomra meghívták a július 19. és 21. között ugyancsak Sárospatakon ülésező Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent tagjait. A gyűlékezetet dr. Bölskei Gusztáv püspök, a zsinat lelkesi elnöke üdvözölte, köszönetet mondva azért, hogy a Csillagpont lehetőséget nyújtott arra, hogy közelebb kerüljünk Istenhez és egymáshoz. Az ige hirdetés szolgálatát Lovas András, a budapest-gazdagréti református gyülekezet lelkipásztora végezte. ApCsel 1,4-11 alapján tartott prédikációjában arról beszélt, hogy Jézus nem a tanítványok elvárásai szerint cselekedett: nem a világ győzedelmes uraként lépett fel, és nem jutalmat adott nekik szolgálattukért, hanem elküldte őket, hogy adják tovább a róla szóló örömhírt. Krisztus mai követőinek is a bizonyágtétel a feladatuk; a megvalósítást a Lélek segíti.

A Csillagpont a résztvevők számára lehetővé tette, hogy szavaikkal, tetteikkel az élő Úrról tanúszkodjanak kortársaiknak vagy a „sárospataki külvilágnak”. Akik ott voltak, bizonyára egyetértenek azzal a megállapítással is, hogy teljesült a házigazda Tiszáninnyi Református Egyházkerület püspökének, Csomós Józsefnek a megnyitó keretében megfogalmazott kívánsága-vágya: a Csillagpont résztvevői a nagy kánikulában is érezték és élvezték Isten szeretetét és a testvéri közösségnek a meletgét!

■ VITÁLIS JUDIT



FOTO: SZERZŐ FELVÉTELE

A Politikai pártok versus politikai ideológiák címmel július 20-án, pénteken tartott fórum – amelyet dr. Bölskei Gusztáv püspök (képközlő középen), a zsinat lelkesi elnöke vezetett – azt kívánta elősegíteni, hogy a fiatalok jobban megértsék a mai magyar közéletben zajló eseményeket. Ezt a célt elsősorban politikai alapfogalmak – liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus – tisztázásával igyekeztek elérni. Egy-egy irányzat eredetét, illetve legjellemzőbb sajátosságait ismertették a kerekasztal-beszélgetés résztvevői: Tóth Csaba (képközlő jobbra), a Szabó Miklós Szabadelvű Alapítvány igazgatója, Horváth Hörcher Ferenc (képközlő balra), a Heti Válasz című hetilap főmunkatársa, valamint Tamás Gáspár Miklós filozófus. Ő ugyan váratlanul jött betegsége miatt az utolsó pillanatban lemondta a részvételt, elektronikus úton azonban továbbította mindazokat a gondolatokat, amelyeket meg kívánt osztani hallgatóival. Levelének rövidített változatát Csoma Áron református lelkész olvasta fel a jelenlévőknek. Az már a hallgatóság tagjaira bízott, hogy eltűnődjék azon, a pártok vajon mindig az általuk képviselt ideológia szellemében járnak-e el, a mindennapokban világnézetüknek megfelelően cselekednek-e... A választéskeresésben mindenesetre iránymutatónak tekinthető Bölskei Gusztáv szavai: a püspök a résztvevőktől búcsúzva azt hangsúlyozta, hogy a legnagyobb realitás az élő Úr, iránymutatónk pedig Isten igéje. E szerint „mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg” (1. Thesz 5,21).

■ GAZDAG ZSUZSANNA



FOTO: VITÁLIS JUDIT

A találkozó résztvevői a hőségben az El Mondo kávéház mellett a Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) kávéházaiba is betérhettek egy-egy frissítőre. Itt lehetőség nyílt kötetlen eszmecsere és társasjátékokra is. Emellett ez volt az a helyszín, ahol két ízben evangélikus lelkészeknek – Lupták György esperesnek, a KIE elnökének (képközlőn), valamint Laczi Rolandnak – a szolgálatával tartottak reggeli áhítatokat.

■ GAZSU

Jöttem, láttam – maradnék

Mi ragadhatta meg az embert egy vilámlátogatás alkalmával a Csillagponton? Már a személyes meghívóval is kedves és értékelendő gesztus volt, amely az újdonsült evangélikus ifjúsági referenst, aki még sosem kapott ilyet, igen meghatotta.

Tartalmas és komoly lelki programok, áhítatok, kiscsoportos és fórum-beszélgetések várták a feltöltődni vágyókat. A délre beálló negyvenkét fokos hőségben aztán az El Mondo kávéház tünnt a fiatalok egyik kedves helyszínének, ahol folyamatosan rendkívül jó zenék szóltak (külön e célra válogatták össze a retro- és mai számokat). Jeges szörp és medence adott nyihet az itt hűsölőknek, jövedvű, fiatalos hangulatot kölcsönözve a fesztiválnak.

A krónikás Csillagpontos táskáját vállára véve nekiindult felfedezni a találkozó színhelyét szolgáló kempinget. Megcsodálta és kipróbálta az ötletes mászófalat, a gyermekeknek berendezett, varázslato-

san hívogató Tündérvárat, valamint sétálhatott és nézelődhetett a Lehetőségek piacának standjai között. Ha megszemlázott, szolgálatkész református ifjak behűtött ásványvízzel kedveskedtek neki. Találkozhatott a református ifjúság határon innen és túlról érkezett különböző csoportjaival, és sok kedves ismerősre lelhetett köztük. Rajtuk kívül örömmel köszönthetett néhány evangélikus teológus résztvevőt, illetve az Ökumenikus Ifjúsági Iroda munkatársait, akik a Közös Pont Missziót népszerűsítették.

Július 19-én, csütörtökön a kisszínpadon a Megacsend lépett fel, amelynek vannak evangélikus tagjai is. A zenekar versfeldolgozásokat és saját verseket játszik komolyan-könnyedén.

A Sárospatakon tett látogatás találkozásban, zenében, mondanivalóban gazdag, mosolyra derítő élmény marad, melyre az egyszeri vilámlátogató szívesen gondolt majd vissza.

■ FRENÝÓ ANNA



FOTO: BARCZA JÁNOS

Ne legyünk nyűgösek!

JANIKOVSKY ÉVA

Mert nyűgösek vagyunk így nyáridőn. No, nem mindig, de gyakran. Például hidegfront előtt. Vagy melegfront előtt. Hogy már a kettős fronthatást ne is említsem. A szél se jó, megérzi a fejünk. Akárcsak a huzatot. Az esővel nem volna semmi baj, no de milyen nyár az olyan, amikor folyton esik? Szürke az ég, a napot se látja az ember.

Annál már csak a kánikula rosszabb, az egyenesen elviselhetetlen, pedig van benne részünk!

Régen, fiatalkoromban olyan szépek voltak a nyarak. Az ördög tudja, mitől romlottak így el?

Persze, mondják, hogy El Niño, a Kisfiú az oka, mert felmelegít mindent, amerre jár. Sőt, úgy hírlík, más irányból elindult már a Kislány is – ha jól tippeltem, La Niña –; majd megtanuljuk a nevét, ha ő is munkához lát.

Mások szerint meg az atomrobbantások, azok változtatták meg a Föld időjárását. Ezt a feltevést először negyven éve hallottam a Csillaghegyi strand öreg kabinosjótól mint jóvendölést. Figyelje meg, aranyoskám, hogy ezek elrontják majd az időjárást is ezzel az atommal! Kinevettem szégyent, persze csak úgy magamban, fennhangon pedig nyugtatgattam, higgye el, Emma néni, tudnak vigyázni az atomra, nincs azzal semmi baj. Hát, ki tudja?

Aztán itt van a környezetszennyezés, a veszélyes hulladék, a szmog és az ózonlyuk! Hogy már napozni is veszélyes. A folyókban úszni meg egyenesen tilos.

Felhőszakadások, tisztító árvizek, földcsuszamlások, földrengések, az ember már becsukja a szemét, ha a tévét nézi. De az aszály se jobb. Elszárad minden, oda a sok munka, éhínség jár a nyomában.

Ilyenkor elzárjuk a tévét, és megnézzük, hogy folyik-e a csapból a víz. Folyik. Azt mondják, az áradások miatt nem lesz vízhiány. Megmossuk az arcunkat.

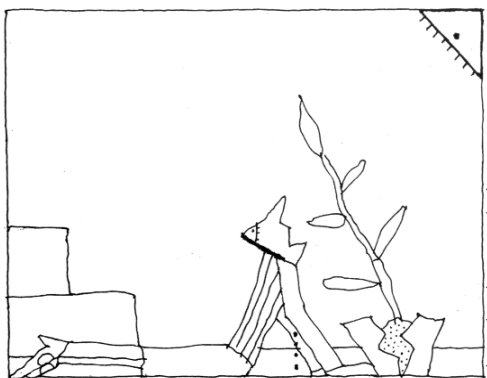
Kinyitjuk az ablakot, árad be a hőség. Becsukjuk az ablakot, bentreked a hőség. És még levegő sincs.

Hát csoda, ha rosszul alszunk, ha gyakran fáj a fejünk, ha fulladunk, ha dagad a lábunk, ha húzza a bevasárlókosár a karunkat, nyilall a vállunk, ha hirtelen elszedülünk a piacon a tömegben?

Hiába, no, rosszul bírjuk a kánikulát. Nyűgösek vagyunk.

Figyeljük csak meg: napjában többször – miközben lehajlunk, főlegyenesedünk, kivisszük, behozzuk, lemegyünk, fölgyünk, leejtjük, összetörjük – önkéntelenül kiszakad belőlünk a sóhajtás: Jaj, Istenem!

Van, aki a jaj-ra helyezi a hangsúlyt – kissé elnyújtva jajgat –, utána alacsonyabb hangfekvésben következik az Istenem.



HEBER LÁSZLÓ ILLUSZTRÁCIÓJA

Van, aki egybehangzóan, bizonyos monotonniával ismételteti: jajistenem, jajistenem.

Persze, nem hallja ezt rajtunk és szerencsés esetben a Jóistenen kívül senki, de én mégis azt tanácsolom, hogy szokjunk le róla. Ha már muszáj valamit mondanunk, hát mondjuk azt, hogy hoppá! Van úgyis elég bajunk, legalább ne hallgassuk naphosszat egy öregasszony jajgatását.

Vegyük észre, hogy a kánikulát más is nehezen bírja. És hogy az elektronikus és írott sajtó velünk érez. Mennyi intő szó, mennyi jó tanács! Tessék csak komolyan venni. Elm azt, ami megfogadható és megfizethető. Ne máskáljunk sokat a tűző napsütésben. Reggel vegyük meg a lecsónak valót. Ígyunk sok vizet. Húzzuk le a rolókat. Használjuk a konyhában a gyerekektől kapott kis ventilátort, még akkor is, ha a múltkor lerepült a falról, és beleesett a baracklekvarba. Ez nem szükségszerű.

Hadd egészítsem ki – a magam gyakorlatából kiindulva – néhány jó tanáccsal a fentiek sorát. (Engem Hollandiában élő, bölcs barátom, Ilonka tanított a pozitív gondolkodásra, s tizenöt év múltán kezdem érteni, hogy mi az.)

Ne panaszkodjunk folyton a Jóistennek, őrangyalunknak vagy annak, akiben hiszünk.

Vegyük észre, hogy vigyáz ránk, és legyünk hálások neki.

Köszönjük meg, hogy ha már hülye fejfel felmásztunk a létrára, le is tudtunk jönni. Hogy sietve lépve a villamosról, nem ficamítottuk ki a bokánkat. Hogy azt a ronda nagy dongót kergetve úgy borítottuk fel a fikuszt, hogy csak a cserép tört el. A sor bárki által folytatható.

Nem kell nagy hálálkodás, elég, ha annyit mondunk: köszönöm. Érteni fogják. És azt is értik, ha kérünk valamit, csak ne kezdjük jajgatással. Hanem úgy mindközönösen: kérek szépen, szólj már a fiamnak, hogy akármennyi dolga van, hívjon fel telefonon.

Fogalmam sincs, milyen frekvencián jutnak el a köszönetek és kérések az illetékeshez, de eljutnak.

Van, ami nem teljesíthető.

S befejezésül egy gyermeket, ám hatékony javaslat. (Kipróbálva!) Azokban a pillanatokban, amikor jól érezzük magunkat – hazaértünk, hívós a lépcsőház, a kinti hőséghez képest a lakás is elviselhető, levetettük a cipőnket, végre leültünk, ettünk egy falatot, ittunk is rá, sőt letusoltunk, vagy beültünk a fürdőkádba –, mondjuk azt, hogy ez jólesett. Hangosan. Csodálkozni fogunk, hogy naponta hány jó percünk akad. Ha estig nem fejejtük el – ez memóriatréningnek is jó –, köszönjük meg az illetékesnek az elmúlt napot.

Lefekvés előtt nézzünk fel a csillagos égre. Mert kánikulában csillagos az ég. Itt nem kell semmit mondani, érezzük ugyanis, hogy ott van, és szép. Mi meg itt.

Mosolyogni tessék! Móra Könyvkiadó, Budapest, 1999

Bolygók északról, délről, keletről és nyugatról

Lapunk múlt heti számában hírt adtunk az Evangelikus Missziói Központ által július második hetében Piliscsabán megrendezett missziói konferenciáról. Az alábbiakban egy résztvevőnek a találkozón szerzett személyes benyomásait olvashatják.

„Nem akarom eltakarni az arcomat” – ez volt a címe egyik kárpátaljai testvérünk versének, melyet a missziói konferencia harmadik estéjén olvasott fel. Én sem akarom! Ezzel a döntéssel, vággyal és sóhajjal jöttem el hatvannyolc felkavarára után Piliscsabáról.

A konferencia több mint száz résztvevője kapta a „bolygófeladatot”. „Nincs saját fényed, de sugározhatod, sugározd az enyémet” – kaptuk a lehetőséget és feladatot a Fényforrástól, az Úr Jézus Krisztustól: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,16) Kárpátaljáról (Ukrajna), Székelyföldről, Partiumból (Románia), Gömörből, a Felvidék keleti sarkából (Szlovákia), Angliából és Finnországból érkeztek a Krisztust hallgatni, befogadni, benne újra megerősödni, őt szolgáló akarók azok a magyarországi testvérek kívül, akik az ország legkülönbözőbb régióiból és gyülekezeteiből jöttek.

Ahogy bolygók is születnek, utána pedig növekednek, úgy a Jézustól kapott fényt továbbadó, világító embernek is meg kell születnie az újjászületéskor, és utána növekednie kell Jézusban. Az ő fényét lehet és kell sugározni az emberek felé. Mi ez, ha nem missziói küldetés?

Egyszer egy egyházi ember azt mond-

ta, hogy neki nem szívügye a misszió. Számomra ez eddig hihetetlen volt, de a konferencián kiderült, hogy a világegyetemben előforduló, fényelnyelő fekete lyukakhoz hasonlóan akár én magam is lehetek ilyen fekete lyuk. Amikor Isten csodálatos fénye nem ragyog mások számára meg nem bánt és meg nem vallott bűneim miatt. Amikor az engem is tisztogatni, majd felhasználni akaró Úrnak adott válaszom pökhendi: más sem különb, mint én; mindenkinek vannak hibái, így nekem is; az egyház is tele van bűnökkel; van nekem más dolgom is, és így tovább. Ilyenekkel és ehhez hasonlókkal nem takarózhatom, mert akkor még egy gyenge fénynyaláb sem megy tovább tőlem.

Vannak-e idegen fények, mi a fényforrás, honnan hozunk, honnan kapunk fényt? – kérdezték az előadók. A konferencián az is kiderült, hogy vannak nem életető fények is. Ezek nem fertőtlenítenek, nem gyógyítanak, nem melegítenek, nem gerjesztik a táplálékképzés alapját, a fotoszintézist, és nem segítenek a tájékozódásban, mint a Nap.

Krisztus fénye ellenben tisztít, gyógyít, melegít, táplál és vezet. A mi drága Urunk nem kegyként adja fényét, világosságát, hanem önként és boldogan – neked és nekem, kedves testvérem. Nagy ajándék, de nem luxus, mert ingyen van,

nem csak kivételezettek kaphatják, és egyúttal kifogyhatatlan. Az igazi Fényforrástól a lux nem luxus.

A konferencia záró úrvacsorai istentiszteletének mottója ez volt: „Új bolygó születik”. Amikor a lelkész készült erre a szolgálatára, még nem tudta, hogy az istentisztelet előtt néhány perccel kimegy az oltár elé egy tizenéves leány a kísérőjével és lelki vezetőjével együtt, aki hétszáz kilométer távolságból elhozta a fenyvesek tövéből. Ez a leány örömkönyök között mondta el, hogy sok-sok nyomasztó dolgot tett le Jézus lábai elé a konferencián, és átélve a bűnbocsánatot, szívébe fogadta Jézust. Új életet kapott!

Ugyanígy megrázó volt hallani annak a leánynak a bizonyágtételét, aki tíz évig volt szkinhed, és ebből szabadította meg az Úr. Mások arról számoltak be, hogy „szép, rendezett, jó” vallásos életüket „a tenger fenekére dobta” a mennyei Atya, és újat adott helyette. Megrendítő volt látni és hallani a kínai, ugandai és zulu földi (Dél-Afrika) tömeges ébredésekről, illetve a kárpátaljai és sárszentlőrinci cigánymissziók szolgálatáról és az ottani megtérésekről szóló képes, filmes és szóbeli híradásokat.

Miután Isten beszélt Mózesrel a Sínai-hegyen, Mózesnek sugárzott az arca. Mivel Izrael fiai félték tőle, leplet tett az arcára, amíg velük beszélt. Piliscsabán Isten levette a missziói konferencia résztvevőinek arcáról a régi élet vagy a megfáradt kereszténység leplet azért, hogy az embertársak szívében a mennyei Atya dicsőíttessen.

GARÁDI PÉTER

HETI ÚTRAVALÓ

Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség. (Ef 5,8–9)



Szentháromság ünnepe után a 8. héten az Útmutató reggeli s heti igéiben Isten a sötétségből a világosságra hív a szeretet

által az ő gyermekeivé. Fogadjuk meg Pál intelmeit, és életünk fája teremje ezt a háromszemű, egyfűrtös „fénygyümölcset”, melyen sokaknak felragyog Krisztus! Mindez csak azért lehetséges, mert „az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne” (1Jn 4,16; LK). A világ világossága Hegyi beszédeben kijelenti: „Ti vagytok a világ világossága.” „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,14.16) Pál riadót fűj: csak akkor lehetsz a világosság gyermeke, ha leleplezed a sötétség haszontalan cselekedeteit, ezért „ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból” (Ef 5,14). Jakab is cselekedeteiről ír, ez számára üdvösség kérdése: „Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedetek nélkül.” (Jak 2,26) Az egyedül hit által történő megigazulásról szóló páli tanítással összhangban reformátorunknak ez az álláspontja: „A hitetlent semmiféle jó cselekedet nem üdvözíti, mint ahogy kárhozottá sem a rossz cselekedet teszi. Az a bűn, amikor a szív elszakad Istentől, s többé nem benne bízik. Az embert senki sem teheti jóvá, csak a hit egyedül, s senki sem teheti rosszá, csak a hitelenség egyedül!” Pál még tovább élezi a kérdést: „...mi köze van a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Belilál között?” (2Kor 6,14–15) Isten fiai és leányai megtisztítják magukat minden tisztátalanságtól és a felemás igától, de ehhez szükségük van az ő felülről való bölcsességére, mely „irgalommal és jó gyümölcscsökkel teljes, nem részrehajló és nem képmutató” (Jak 3,17). Csak a szeretet által munkálkodó hit termi az igazság gyümölcset. Felragyog az igazság napja majd az állásfők számára, „és sugarai gyógyulást hoznak” (Mal 3,20). De már most világító lámpássá lehetnek Isten fiai, akik a bennük lévő világosságot nem rejtik el, „hogy a belépők lássák a világosságot” (Lk 11,33). Am e világ fiai elutasítják a világosság gyümölcset: „...ha pedig jót mondtam, miért ütsz engem?” – kérdezte Jézus (Jn 18,23). A világosság gyermekei tőle kapják fényüket, s csak akkor ragyoghatnak, mint csillagok, a világban, ha az élet igéjére, vagyis reá figyelnek. Atyjuktól való függőségük az üdvösség kérdésében is nyilvánvaló, „mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (Fil 2,13). Jézus szavai bátorítják a megmeneküléseket félelemmel és rettegéssel munkálókat: „...nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” (Jn 15,5) S ezért örömmük is közös a hitükért vértanúhalált is vállaló apostollal: „...örüljétek ti is, és örüljétek velem együtt.” (Fil 2,18) S örök öröm várja őket: „Öröm van nálad, (...) Ki benned bízok, (...) / Örökké élhet, halleluja!” (EÉ 364,1)

GARAI ANDRÁS



FOTÓ: VITAIUS IUDIT

Locsolási tilalom

„Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!” (Jn 7,37b–38)

SZÓSZÓRÓ



Ifjúságirovat-gazda: Györe Balázs

Nyáron városunkban gyakran rendelnek el locsolási tilalmat, hogy zavartalanul biztosítható legyen az ivóvízellátás. Az elmúlt héten, amikor a hőmérő higanyszála még a lakásban is harminc fok közelébe kúszott, ismét az utcánkban járt a hangszórós kocsi, és hirdette: egy héten keresztül tilos vezetékes vízzel locsolni. De mi lesz így a növényekkel, a szép zöld gyeppekkel? Nekünk szerencsére van ásványos kutunk, de szomszédjainknak egyetlen víznyerési forrásuk a kerti csap, amely a városi hálózatra van kötve. Az ő növényeik így meg vannak fosztva attól, hogy a hőségben felfrissülhessenek, ellenállhassanak a nagy melegnek.

Nyár van, vakáció. Az iskolákban napi rendszerességgel tartott reggeli áhítatok szünetelnek. Van olyan tanuló és tanár, aki számára szeptemberig. Addig próbálják magukat „életben tartani”, még a nagy kánikulában sem fordulnak az „élő vízhez”. Azonban nekik nem tiltja semmi a lelki felfrissülést, ők maguk választják a nehezebb utat.

A híradókat hallgatva elgondolkod-

tam azon, hogy milyen jó lenne, ha a mi „élővíz-ellátásunk” is úgy működne, mint ahogy a településeken a vízosztás. A forgalmasabb tereken, közlekedési csomópontokon mindennap frissülést adó „források” működne, minden városban oszthatnának a lakosoknak „csomagolt élő vizet”, valamennyien élhetnének a felfrissülés lehetőségével. Az utcákon „élő vizet” permetező kapuk lennének felállítva, amelyeken bárki átmehet, és amelyek válogatás nélkül minden embert felüdítenének. Mert nyáron is fel kell frissülnünk, innunk kell! Nem elég év közben raktározni, fontos a folyamatos utánpótlás. Egyházunk nyári táborai ehhez is segítséget nyújthatnak, de nem kell elutaznunk ahhoz, hogy a kezünkbe vegyük a Bibliát.

Érjen véget bennünk a locsolási tilalom, frissítsük fel magunkat naponként Isten igéjével, az „élő vízzel”!

GYÖRE BALÁZS

Bach elvesztett szeme világa

A test világa a szem. Ha a szemed ép, az egész tested világos – tanítja a Biblia. *Johann Sebastian Bach* jól ismerte ezt az idézetet, és öregkorában gyakorta emlegette is, hiszen élete alkonyán bizony megvakult. Glaukóma, vagyis zöld hályog támadta meg a szemét.

Hatalmas életművének mindössze a fele maradt az utókorra, a többi elveszett vagy megsemmisült. Műveinek jegyzéke még így is lenyűgöző, hiszen több mint ezregeres számú műve tartalmaz. A zeneszerző életével foglalkozó tudós könyvekben vélhetően ezért található kevés adat arról, hogy az evangélikus hi-

téhez ragaszkodó, mélyen vallásos Bach glaukómában szenvedett, és az 1740-ben kezdődő betegség miatt idővel elvesztette a látását.

Szinte egész életén át éjszaka komponált. A sötétben, gyertyafény világa mellett rótt a kottajeleket a papírra, hiszen nappal ezernyi más teendője volt a Tamás-templom karnagyaként is emlegetett zeneszerzőnek. A baj tünetei apránként jöttek. Eleinte csak apró szúrásokat érzett a szemében, majd karikák kezdtek cikázni előtte, később aztán a szemgolyójába égő, tüzes lüktetés nyilallt. A látása is megromlott. De a mester ezzel mit sem törődve dolgozott tovább hosszú éveken keresztül. Orvoshoz csak azt követően fordult, hogy már a kottavonalakat is nehezen észlelte. A fizikai kínnal mit sem törődött, de a kottavonalak eltűnésével igen. A kor legjobb szemésze, *John Taylor* kezelte, aki később *Händel* szeméjét is kúrálta. Bach mestere 1749 márciusában két sikertelen hályogműtétet is végzett, de akkor már késő volt, a betegséget nem lehetett megállítani.

A medicina mesterei a glaukómát még napjainkban is az egyik legsúlyosabb szembajként tartják számon, amelynek jellemzője, hogy a látóidegrostok lassan, ám megfordíthatatlanul elpusztulnak. A glaukómás betegeknek a szem folyamatosan termeli a csarnokvíznek nevezett, tápanyagot szállító folyadékot, amely nem tud normális arányban elfolyni, és ez a szemnyomás emelkedésével jár. Ez viszont károsítja a látóideget, és a látás elvesztését okozza.

Térjünk vissza a nagy zeneszerzőre, akinek a Lipcsében 1750. július 28-án bekövetkezett haláláról így számolt be *Emmanuel J. F. Agricola*: „Halála előtt tíz nappal úgy látszott, a szemének javul az állapota. (...) Néhány órával később azonban szélütés érte, erre forrolás következett, amely miatt a legügyesebbek közé tartozó két lipcei orvos által tanúsított legnagyobb gondoskodás ellenére is este kilenc és egynegyed órakerületének hatvanhatodik évében, Megváltójának dicsőségére, békében és üdvözülten távozott.”

■ – JEZSÓ –



FOTO: ZÁSZKALICZKY MÁRTON

ISTENTISZTELETI REND | 2007. július 29. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Róm 8,12–17; Mt 7,15–23. Alapige: Ézs 2,1–5. Énekek: 442., 238.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. Missura Tibor; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Szirmai Zoltán; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) id. Pintér Károly; du. 6. (orgonazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) dr. Harmati Béla; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpásák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Tóth-Szöllös Mihály; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Szloboda József; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvicsy Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Böröcz Enikő; **Cinkota, XVI., Baththyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Eszlényi Ákos; **Rákosszabcsa, XVII., Péceli út 146.** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. 11. Lackner Pál.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. július 29. – Balaton

Alsődörgicse de. 11.; **Balatonalmádi** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 10.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kötce** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvázsony** du. 2.; **Révfülpölde** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sümegeg** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. 3/4 10.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Férfiak Piliscsabán

► **Amikor az év elején a rendezők az első férfikonferencia szervezésébe fogtak, Piliscsaba mint helyszín elsőként merült fel, és ez – mint utólag bebizonyosodott – jó választás volt. Itt gyülekeztek össze a főleg Dunántúlról érkező résztvevők, idősebbek és fiatalok, lelkesek és gyülekezeti tagok június közepén. A szombathelyi férfikor küldöttsége volt a legnépesebb.**

E sorok írója nyitóáthitában a konferencia vezérfonalát kijelölve arról a feszültségről beszélt, amely a férfiakra jellemző módon a szabadságvágy és a megszokás, illetve a magány és a közösség iránti vágy között húzódik. Ezután a *Blatniczky János Dániel* kerületi missziói lelkész által vezetett, már szinte elmaradhatatlan íjászbemutató és vetélkedő következett, nagy sikert aratva.

Dr. Garádi Péter biológus, budaörsi felügyelő a férfiak helyzetét és magatartásformáit mutatta be színpadon az előadásában. Mindenki felismerhette a másikat és persze magát is egy-egy karakterben, olykor jót nevetve az emberi esendőségen. Az előadó szerint a fő gond a kreativitás visszaszorításából származik, amely többnyire a depresszió kiváltó oka. Ettől nem tekinthet el az egyház – és persze a férfimisszió sem.

Bakay Péter hittanárként dolgozott Békéscsabán, amikor úgy döntött, hogy

egy évre elmegy a gyimesi havasokba a pásztorok közé; ők elismerték kitartását, és bojtárként maguk közé fogadták. Képekkel illusztrált beszámolója után hosszú, őszinte beszélgetés alakult ki a résztvevőkkel.

Széll Bulcsú kispesti lelkész a férfimisszió bibliai alapjairól szólva elmondta, hogy ma sok férfi nem találja meg a szerepét a családban, az egyházban. Mint kifejtette, ebben segíthetnek a bibliai példák.



FOTO: BOITOS ATTILA

Dr. Ritoók Pál mérnök (képiünkön) a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnökeként nagyon alapos statisztikát közölt az egyházban aktív férfiakról. Megállapítása az volt, hogy a felnőttkeresztesség nagy odafigyelést érdemel, mert akik így kerültek a presbitériumokba, azok bizonyultak később a legaktívabbaknak.

Zöldy Pál, a római katolikus FérfiSátor mozgalom vezetője elmondta, hogy kezdetben vallásos témák nélkül kezdtek

összegyűlni a hasonló gondolkodású kemény férfiak a sümegi ferenceseknél. Később kialakult bennük a szolgálatra való indíttatás, hogy fiatal férfiakat, fiúkat gyűjtsenek össze nyaranként, segítve őket az életben való szerepük megtalálásában.

Kézdy Péter helyi lelkész és ifj. dr. *Fabiny Tibor* egyházmegyei felügyelő könnyűtúra keretében bemutatta a környék nevezetességeit, köztük a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet.

Szombaton este a Magyar Evangélikus Kultúra Alapítvány képviselőiben *Kis Ferenc Balázs* látogatott el a konferenciára. Egy nagyon sok tanulságot hozó kérdőívet töltetett ki a jelenlévőkkel a gyülekezeti élettel kapcsolatos elvárásokról. Ezután következett az *Apák és fiak a gyülekezetekben* című fórum, amelyen a jelenlévők hazai és külföldi véleményeket és tapasztalatokat ismerhettek meg. Nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő – mondta *Szevevényi János*, az Országos Misszió Központ vezetője –, de a férfimisszió mindig számíthat a központ támogatására, mert fontos ügyről van szó.

Vasárnap a konferencia résztvevői a helyi gyülekezet istentiszteletén szolgáltak, ahol mód volt az elindult férfimissziói munka bemutatására is.

Nagyon nehezen ment a búcsúzkodás, többen még a befejező ebéd után is maradtak, olyan jól érezték magukat, ami elsősorban *Varga Gábor* otthonvezető vendégszeretetének volt köszönhető.

■ KOHÁRY FERENC

Egy magyar vonatkozású kisbolygó nyomában

Oswald Thomas emlékezete

► **A csillagászat tudományának művelői és népszerűsítői között kevesen vannak olyanok, akiknek szakmai tevékenysége szélesebb körben is ismert. Magyarországon a 20. században Kulin György volt ilyen személyiség, de az osztrák sógoroknak is megvolt a maguk „Gyurka bácsija”. A múlt század Ausztriájának legismertebb csillagásza, az asztronómia nagy hatású ismeretterjesztője azonban nem csak a közös történelmi múlt miatt kapcsolódik hazánkhoz. Oswald Thomas magyar földön, magyar állampolgárként született erdélyi szász családban. Nevéhez az ausztriai csillagászati ismeretterjesztés szellemi, tárgyi és intézményi feltételeinek megteremtése, több érdekes felfedezés, valamint származása révén – kevéssé ismert módon – az egyik magyar vonatkozású kisbolygó-elnevezés fűződik. És amiért lapunk számára különösen érdekes személye: evangélikus volt, és igen jelentős lutheránus gyökerekkel rendelkezett. Írásunkban születése 125. évfordulójának alkalmából emlékezünk rá.**

Oswald Thomas Magyarországon, Erdély legjelentősebb szász településén, az ódon Brassóban látta meg a napvilágot 1882. július 27-én *Carl Thomas* és *Josefine Cloos* gyermekeként; 1882. szeptember 9-én evangélikus szertartás szerint keresztelték meg szülővárosában. Apja jól ismert személyiség volt az ország keleti védőbástyáját jelentő városban. Évtizedeken át működött a brassói szász leányiskola igazgatójaként, igen tisztelt és elismert pedagógus hírében állt. A későbbi csillagász gyermekkorát is itt töltötte, hiszen a család szolgálati lakása az iskola felsővárosi, 1546-os számmal jelölt épületében volt.

Később ő is közismert lett Brassóban: tanulmányait Heidelbergben, Jénában és Berlinben folytatta, szakcsillagász végzettséget szerzett, majd 1907-ben csillagászati irodát hozott létre a városban. 1913-ban költözött Bécsbe – az országot azonban nem kellett elhagynia, mivel akkor Magyarország és Ausztria Osztrák–Magyar Monarchia néven közös államszövetséget alkotott, uralkodóként a Habsburg császárnak és magyar királynak is megkoronázott *I. Ferenc Józseffel*.

1915 és 1922 között az asztronómia népszerűsítését végző, az égitesteket és csillagászati jelenségeket a nagyközönségnek bemutató bécsi Uránia Csillagvizsgálónak volt az igazgatója. 1923-ban Salesianer utcai lakásán hozta létre a Bécsi Csillagászati Irodát. 1924-ben megalapította az Osztrák Csillagászati Egyesületet. 1927. május 7-én – a mai értelemben

vett modern planetáriumok sorában Németországon kívül elsőként – a bécsi Prater területén az ő vezetésével kezdte meg működését a városi planetárium.



Kutatómunkája során elsősorban meteorokkal foglalkozott. Jeles csillagászati ismeretterjesztő volt, valamint ő tekinthető az osztrák amatőrcsillagászmozgalom atyjának; egyetemi professzorként is működött. Számos könyv, publikáció és cikk szerzője. Fő művei: *Das Wiener Planetarium* (1927), *Himmel und Weltall* (1930), *Astronomie* (1934), *Wiener Sternabende* (1942), *Atlas der Sternbilder* (R. Teschnerrel közösen) (1945), *Sternzeiger* (1958).

Szakmai pályafutásának fontos eredménye, hogy *Astronomie* című könyvében sikerrel azonosította az „elvesztettnek” hitt, Messier-katalógusbeli M48 nyílthalmazt az NGC-katalógus 2548-as

objektumával. A felfedezést 1959-ben *T. F. Morris*, a Royal Astronomical Society of Canada munkatársa erősítette meg, amikor megállapította, hogy a híres francia üstökösadász hibásan adta meg az objektum pozícióját. (Néhány csillagásztörténeti forrás a szintén „hiányzó” M47-es nyílthalmaz azonosítását tulajdonítja Oswald Thomasnak.)

Egyike volt azoknak az asztronómusoknak, akik elsőként adtak nevet a nyár három legfeltűnőbb csillaga, a Vega, az Altair és a Deneb alkotó alakzatnak az 1920-as évek végén, Nagy Háromszögnek titulálva őket. Az ő nevéhez fűződik továbbá az osztrák tűzgömbmegfigyelő hálózat megszervezése, mely más német nyelvterületek bekapcsolódásával (Németország, Svájc) később európai dimenziót is kapott.

A jovialis megjelenésű, szemüveges férfiú barátságos ember volt, de a munkával összefüggő részletekben igen szigorú. Jellemző történet, hogy neveltje, későbbi utóda, *Hermann Mucke* a táblával jelzett, 11-től 15 óráig tartó ügyfélfogadására néhány perccel korábban érkezett a csillagászati irodába. Az ideges Thomas a táblát erősen megigazítva jelezte a rend kérielhetetlen betartásának szükségességét. A kényszerű sétával töltött várakozás után a megadott ügyfélfogadási időben visszatérő Muckét már nyájasan, baráti váll-lapogattással fogadta. Thomas emlékezt minden esetben nagy hangsúlyt helyezett a fiatal csillagászgeneráció nevelésére, a tehetséges műkedvelőkre és a csillagász szakos egyetemisták támogatására – általában volt, hogy könyvtárából rendszeresen adományozott kiadványokat számukra.

Oswald Thomas Nyugat-Németországban, az akkori Német Szövetségi Köztársaság fővárosában, Bonnban hunyt el 1963. február 7-én. Emlékére a bécsi Zeiss planetárium előtti teret róla neveztek el, illetve nevét viseli a planetárium egyik előadótérme is. A magyar vonatkozású kisbolygó-elnevezéseket is gyarapította, mivel az 1997. március 7-én a linzi *E. Meyer* által felfedezett, 1997 E₁₁ ideiglenes jelölésű aszteroida a kereszttségben az (29427) Oswaldthomas elnevezést kapta.

■ REZSABEK NÁNDOR

Üdítők, gyümölcslevek

Az ember sokféle itallal elégítheti ki napi folyadékigényét. Természetesen a legelső a víz, melyről szó volt már, aztán ott van a tej, melyről hónapokkal ezelőtt beszéltünk. A teákról, kávékról a múlt alkalommal esett szó. Nagyon szívesen iszunk gyümölcsízű italokat is, melyek az évszázadok során hatalmas változásokon estek át.

Amióta világ a világ, a föld szinte minden pontján terem valamilyen gyümölcs. Az emberek nemcsak nyersen fogyasztják a gyümölcsöt, hanem mindig is megpróbálták kellemes nedűt előállítani belőle. A legelső üdítőital talán a szőlő préselésekor keletkező must volt. Mivel ez igen hamar elkezd erjedni, és előbb-utóbb borra alakul, alkoholtartalma miatt már nem mindenki által iható, és nem fogyasztható bármely napszakban. Pedig az üdítőitalok két fontos ismérve, hogy bárki által bármikor fogyaszthatóak.

Ami ma üdítőitalnak hívunk, az nem más, mint cukor, víz, szénsav, színezék és tartósítószer megfelelő arányú elegye. Összetevői alapján megállapítható, hogy mennyire egészséges. Mindeni reklámozza, és leginkább a fiatal korosztályt éri el vele. Jelentősen növeli a testsúlyt, rengeteg nemkívánatos anyagot juttat a szervezetbe, és értékes komponenseket – például kalciumot – von el belőle. Kóla, tonik, gyömbér és „gyümölcsösebb” társai nagyon ritkán (vagy inkább sohasem) kerüljenek a bevásárlókosárba!

Egyre többen vásárolják (nagyon kevesen pedig otthon állítják elő) az igazi gyümölcsöt (is) tartalmazó üdítőket. Gyümölcsitalnak hívják, ha a víz, cukor, színezék mellett 5–12% gyümölcs van benne, és nektár a neve, ha az előbbieket 25–40% gyümölcsöt tartalmaz. Gyümölcslének csak a 100%-os gyümölcs-

tartalmúakat hívhatják; ez nem tartalmazhat hozzáadott cukrot, tartósítószer. Létezik rostos és szűrt fajtája is.

A legjobban akkor járunk, ha gyümölcslevet vásárolunk és otthon felhígítjuk vízzel. Így lényegesen olcsóbb és jobb minőségű italhoz jutunk, mintha az előbbi két terméket választjuk. Természetesen cseppet sem lényegtelen, hogy vegyszermentes alapanyagokból készült-e. Bioalapanyagokból készült, kiváló minőségű levekből rendkívül széles választékot találunk.

A lehető legjobb megoldás az, ha sok saját készítésű, frissen csavart, idénygyümölcsökből és -zöldegekből előállított levet fogyasztunk vízzel hígítva. Télen cékla-, alma-, répa-, narancs- vagy grépfrútlevet, ilyenkor nyáron alma-, szőlő-, meggy- vagy ribizililevet. Nagyon finom és tápláló vitaminbombák a nehezen préselhető, de – vízzel vagy tejjel – kiválóan tumixolható gyümölcslevek, mint az eper, a málna és az őszibarack. Ezeket azonban tartósítószer nélkül nehéz tárolni. A vállalkozó kedvűek kitartó munkával mégis megpróbálhatják, hiszen minden romlás a hiányzó sterilítás következménye.

Jobbnál jobb könyvek állnak már rendelkezésre, amelyekből megtudhatjuk, hogyan tartósíthatunk otthon egészségesen gyümölcsleveket. Sajnos azt kell mondanunk, hogy a rendkívül sok fehér cukrot tartalmazó szörpök ideje lassan lejár. Elkészítésük során (nem a nagyüzemre, hanem az otthonira gondolok, hiszen az előbbi során gyümölcs nélkül állítják elő a gyümölcsízű szörpöket...) rengeteg értékes gyümölcskomponens megy kárba. Hiába a sok veszélyesség, ráfordított energia, mert rostok és vitaminok nélkül nem sokat érnek (előbbieket a préselés során, utóbbiak a főzés magas hőfoka miatt károsodnak).

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL



Rovatgazda: Bogdányi Mária
E-mail: ararat@lutheran.hu

Végül pedig álljon itt néhány recept az ajánlott irodalomból!

Szőlős-mogyorós tejtermék: két evőkanál mogyorópép (vagy nagyon finomra őrölt mogyoró), 1/8 liter fehérszőlő-lé, egy csipet őrölt vanília, egy csipet fahéj, 1/8 liter tej. A mogyorópépet feloldjuk a szőlőlében. Ezután hozzáadjuk a vaniliát, a fahéjat és a tejet, majd habosra turmixoljuk.

Kalciumbomba-koktél: három kelkáposztalevél, egy kis csokor petrezselyem, négy-öt sárgarépa (levél nélkül), fél magozott alma. Fogjuk csomóba a kelkáposztát és a petrezselymet, majd nyomjuk át a lékészítő gépünkön a sárgarépával és az almával együtt.

Nyári hűsítő ital: egy meghámozott narancs (hagyjuk rajta a héj alatti fehér réteget), egy közepes fűt szőlő, két csésze görögdiinnye-darabka (héjával együtt), mentahajtások díszítésnek. Nyomjuk át a narancsot, a szőlőt és a görögdiinnyét a lékészítő gépünkön, majd az így kapott gyümölcslevet töltjük jégzúzalékra egy magas pohárba. Végül díszítjük italunkat mentalevelekkel.

■ BOGDÁNYI MÁRIA

Ajánlott irodalom: Ulrich Jakob Zeni: Gyümölcslevek házi készítése, Cser Kiadó, Budapest, 2007; Cherie Calborn – Maureen Keane: Lékönyv 2., Budapest-Print, 2000.

A növekedést az Isten adja

Gyülekezeti munkaprogram 2007–2008

Van-e olyan mondanivalónk, amelyet különösen is fontosnak tartunk? Kialakulhat-e gyülekezetek között olyan gondolati közösség, amely egy rövid időszakon belül akár egységes állásfoglalást alakíthat ki? Van-e lehetőség arra, hogy életünk egy szűk területére koncentrálna közös imádság szóvalhasson meg sokféle közösségben?

Ezek a kérdések vezették az előkészítő munkacsoport tagjait ahhoz, hogy az Északi Egyházkerületben – különösen a Dél-Pest Megyei Egyházmegyében – elinduljon az a munka, melynek eredményeként augusztus végén egy munkaévre szóló munkaprogramot tehetnek le egyházunk asztalára. Mivel a másik két kerület is csatlakozott a kezdeményezéshez – hogy a későbbiekben vetésforgó-szerűen majd évről évre más egyházkerület állítsa össze az előkészítő anyagot –, akár országos munkaprogramnak is tekinthetjük.

Ebben az évben a növekedés témája vált fontossá nekünk. „A növekedést az Isten adja” – ezt a páli gondolatot (lásd 1Kor 3,6–7) járjuk körül szeptembertől kezdődően a bibliaórákon, ifjúsági órákon, gyerekalkalmakon, bibliaiskolákban, szeretetvendégségeken, táborokban. A gyülekezeti szintű megfogalmazások a kerületi programokban kapnak összegzést és új elindítást.

Ahogy kis csapatunk leült, hogy erről a témáról gondolkozni kezdjen, számunkra is meglepő módon tártuk ki a téma tartalmi mélysége. Mít is jelent a növekedés? Mennyiségi növekedést várunk, hogy minél többen legyenek az összejöveteleinken, istentiszteleteinken? Vagy ez nem is fontos, csak a belső növekedés? Lehet, hogy a mennyiségi növekedés álságos, mert ez csak manipuláció? Lehet, hogy a lelki növekedésre hivatkozni csak alibi, mert képtelenek vagyunk tömegek megmozgatására? Hogy szól a Biblia erről? Hogy nőtt a gyülekezet az egyháztörténet során?

Készülő könyvünk elején *Bence Imre* gyűjtötte csokorba az elméleti felvetéseket. Nagyobb témaegységek szerint halad az év, végiggondolva bibliai, egyháztörténelmi aspektusokat. *Bozorády András* a bibliaórákat, *Győri Péter Benjámint* az ifjúsági órákat, *Péterné Benedek Ágnes* a bibliaiskolai anyagot, *Pángyánszky Ágnes* a gyerekórák segédanyagait állította össze. *Péter Zoltán* a szeretetvendégségek és a táborok témáit formálta meg. Minden sáv felelőse egész kis munkacsoportot gyűjtött össze, emiatt a gondolkodás sokszínűségének is érdekes tanúsága ez a könyv.

Egy óra – egy oldal. Ezt a célt tűztük magunk elé. Mindig adunk egy kis tartalmi bevezetőt, témafelvetést, fészültsgit

pontokat, illusztrációkat. Lesz még vele munka, hiszen az óravázlatokat alaposan végig kell gondolniuk a lelkészeknek, tanítóknak. Az illusztrációs anyagot egy állandóan friss honlappal szeretnénk kísérni; reméljük, sokan válnak így könyvünk társszerzőivé.

Az együtt haladó sávok fegyelmzett időbeosztását *Horváth-Hegyí Olivér* dolgozta ki. Érdekes újdonság az az elvárás, hogy a lelkészek, tanítók időről időre ellenőrizzék a közösségük, illetve a saját maguk által elvégzett munka mélységét, hatását, hangulatát, sajátos eredményességét. *Krámer György* volt ennek kitalálója, megformálója.

Elektronikus postaládám ezekben a napokban a „Munkaprogram” címszó alatt gyűjtötte össze sokheti munka eredményét. Még hátravannak a nyomdai munkák, a javítások, ellenőrzések, a kitalálak, a szokásos szerkesztői feladatok, de már közvetlen a remény, hogy szeptember elején új síkra emelkedhet a gyülekezetek közössége: együtt tanuló, gondolkodó, imádkozó, ezekben távolságokat átlépő magyar evangélikussággá válhat. Lelkes kísérletünkhöz kell még a lelkészek, gyülekezetek tanulni kész alázata, püspökök, esperek támogató ösztönzése. Nagyon akarunk létrehozni, Isten áldása legyen rajta!

■ KOCZOR TAMÁS

HIRDETÉS

Pályázat iskolalelkészi állásra

A Soproni Evangélikus Egyházközség mint fenntartó meghirdeti a soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola újonnan létrehozott lelkészi állását. A presbitérium várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának a nyugati határszél legújabb evangélikus óvodájában 75 óvodás és 6 óvodapedagógus, valamint a város egyik legmeghatározóbb általános iskolájában 600 diák és 35 pedagógus között.

Kérjük, hogy pályázatukat egy példányban a Soproni Evangélikus Egyházközség Lelkészi Hivatalába (9400 Sopron, Bunker János Rajnárd köz 2.) nyújtsák be, ahol az iskolalelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlejáról és az esetleges bemutatkozó alkalomról is előzetesen részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

Az állás a tanévkezdéstől tölthető be. Pedagógiai végzettség előnyt jelent; kérjük csatolni az ezt igazoló okmányok másolatát.

Kérjük, a pályázathoz csatolják a

kézzel írt önéletrajzot, az iskolalelkészi szolgálatról szóló elképzeléseket és terveket; a pályázati anyagot szíveskedjenek postai úton elküldeni 2007. augusztus 20-ig a lelkészi hivatal címére. Bérézés a közalkalmazotti bértábla szerint; szolgálati lakást a Soproni Evangélikus Egyházközség biztosít.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje.

Várja jelentkezését a Soproni Evangélikus Egyházközség, a Soproni Evangélikus Egyházmegye és a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola.

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Civilként prédikálni

Tisztelt Szerkesztőség! Az *Evangelikus Élet* június 24-i számában *Szabóné Mátrai Marianna* *Mégiscsak egy szakma...* című írása visszavitt a múltba... Tetszett a meghatározás: „civil igehirdető”. Én is voltam ugyanis az, diakonisszaruhában, Vas és Veszprém megye gyülekezeteiben (amikor a templompadokban besúgók is ültek...). Bakony-szombathelyen házi áhitatokat is tartottam, nyári napközit vezettem; az agilis papné, Vali néni arra kért, hogy foglalkozzam az ifjúsággal, mert a háború után nem volt szórakozási lehetőség. Például egy vasárnap este az Eszterházy-parkban tábornút melléti műsoros együttlé volt a falu népe számára (*Himnusz*; a tékozló fiú történetének megjelenítése az ifjúság előadásában; egy óvodás imádsága a magyarok megtéréséért). Olyan sokan jöttek, hogy kordont kellett húzni a tűz körül. Én mentem engedélyt kérni a KISZ-titkártól... Magyaróváron úttörő diakonisszának hívtak, mert istentiszteleten kívül más alkalom nem volt a gyülekezetben... Segédlelkészi kongruát kapott az anyaház utánam. Veszprémvárosban megválasztott levita-kántorként szolgáltam, amikor jött a szétszórás.

Pécsre kerülésünk után meghívtak az ökumenikus papi közösségbe, ahol még ma is én vagyok az egyetlen, aki nem végzett teológiát... A „fentről” kapott teológiai tudásomat „földi” teológiai tudással egészíthettem ki, de a közösség lelkészei tőlem is elfogadnak szolgálatot.

Hálás vagyok az Úrnak a sokrétű, sokszínű szolgálatért és azért, hogy még mindig „nem mondott fel”!

ÖZVEGY BALÁZS BÉLÁNÉ BERNÁT ERZSÉBET (Kozármisleny)

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A társulási folyamatban lévő Ágfalvi Evangélikus Egyházközség és Sopronbánfalvi Evangélikus Egyházközség meghirdeti megüresedett lelkészi állását. A szeptemberben társuló gyülekezetek a lelkészválasztást előkészítő folyamatban a pályázati meghirdetés szakaszába léptek. Az egyházközségek várják azon lelkészek jelentkezését, akik magyar és német nyelven szívesen szolgálnának a nyugati határszélén.

Kérjük, hogy pályázatukat egy példányban a Soproni Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bunker János Rajnárd köz 2.) nyújtsák be, ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjlejáról és az esetleges bemutatkozó alkalomról is előzetesen részletes információkat kaphatnak *Gabnai Sándor* esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

A pályázathoz kérjük csatolni a kézzel írt önéletrajzot, a gyülekezeti szolgálatról szóló elképzeléseket és terveket; a pályázati anyagot postai úton szíveskedjen elküldeni 2007. augusztus 20-ig az esperesi hivatal címére. Az állás október 1-jével tölthető be.

A gyülekezetek presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényi előírásoknak megfelelően a gyülekezeti közgyűlés dönt.

Várja jelentkezését az Ágfalva-Bánfalvi Evangélikus Egyházközség és a Soproni Evangélikus Egyházmegye.

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

Megüresedett a Nyáregyházi Evangélikus Egyházközség lelkészi állása. A lelkészválasztást előkészítő folyamat a meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik szolgálatukat szívesen folytatnák Nyáregyházán, illetve a Dánszentmiklóson és Újlengyelben levő szórványokban.

Az elvégzendő szolgálatról, a körülményekről és a díjlejáról részletes információ kérhető a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalában (2721 Pilis, Kossuth Lajos u. 34.). E-mail a gyorgy.kramer@lutheran.hu címre kérünk; személyes kapcsolatfelvételt a 20/824-2966-os egyházi mobilszámon vagy a 30/626-8309-es telefonszámon lehetséges. A pályázatokat (önéletrajz pályaképpel, motiváció ismertetése, a gyülekezeti szolgálatra vonatkozó tervek, elképzelések) postai úton 2007. augusztus 15-ig (postabélyeg kelte) a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába kell megküldeni.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényben meghatározott eljárás szerint a gyülekezet közgyűlése dönt.

A TE HITED, A TE OLDALAD



Evangélikus diákÉlet • www.myluther.hu

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:
Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.
(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)
A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vítális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

HIRDETÉS

A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) irodai munkatársat keres teljes munkaidőre szeptemberi kezdéssel.

Feladatok: irodai ügyelet, adminisztráció, postai és banki ügyintézés, pályázat-írás és -elszámolás, kapcsolattartás az önkéntesekkel és a segítettekkel (mozgássérült fiatalok).

Elvárások: önálló munkavégzés, szervezői képességek, empátiás hozzáállás, felhasználói szintű számítógépes ismeretek. A jelentkezésnél előnyt jelent a pályázati írásban és -elszámolásban való jártasság, német-, angolnyelv-tudás, jogosítvány.

Jelentkezni augusztus 9-ig a mevisz@mevisz.hu e-mail címen lehet. A jelentkezéshez önéletrajz, motivációs levél és lelkesítő ajánlás csatolandó. A motivációs levél legfeljebb egy oldal legyen, és térjen ki arra, hogy a jelölt miben látja egy civil szervezet és az egyén szerepét a hátrányos helyzetű emberek társadalmi integrációjában. A lelkesítő ajánlást zárt borítékban kérjük eljuttatni a Mevisz címére (1085 Budapest, Üllői út 24.).



Evangélikus műsor ismétlése a Magyar Televízióban

Július 29-én, vasárnap a *Német ajkú evangélikus gyülekezetek* című, a kitelepítésről szóló, kétrészes műsornak mind a két részét megismétlik (mtv, 11.00; m2, 13.55).

Következő számunkban:

A táborigényes útinaplójából

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

**Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás,
kedvező ár, hangzásra öntve!**

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészfeldolgozás.

REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

Harangszó 2003 Bt.

Ifj. Farkas Titusz

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119

A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

SZÜLETÉS

Örömmel és Isten iránti hálával tudatjuk mindenkivel, hogy megszületett második gyermekünk, **Balázs Boldizsár**. Ő és az anyukája is jól van. Az örvendező Sággy család

HIRDETÉS

Pótfelvétel kántor szakra az Evangélikus Hittudományi Egyetemre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem pótfelvételt hirdet kántor alapszakra a 2007/2008-as tanévre. Képzésünk az egyházzene énekes, énekari és hangszeres ágát öleli fel, továbbá alapozást ad az egyházi ifjúsági zenében. Lehetőség nyílik fűvés- és csemlátótanulmányokra is.

A képzéssel a főtí kántorképzésben végzetek és az egyházzenei tanulmányokat nem végeztek, de kelendő zenei előképzettséggel rendelkezők számára szeretnénk felsőfokú továbbtanulási lehetőséget kínálni. A képzési idő hat félév.

Az alkalmassági vizsga anyaga és a szak óraterve megtekinthető az egyetem honlapján (<http://teol.lutheran.hu>). Bővebb információ a teologia@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-4900-s telefonszámon kérhető. Jelentkezési határidő: 2007. augusztus 15. Az alkalmassági vizsga időpontja: 2007. augusztus 31. Ezen a napon nyílik lehetőség a hittanértségi vizsga esetleges pótlására is.

DR. CSEPREGI ZOLTÁN rektor

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus így szól a tanítványokhoz: „Mít tanakodtok azon, kicsinyhitűek, hogy nincs kenyeretek? Még mindig nem értitek? Nem emlékeztek az ötezer ember öt kenyérére, és arra, hogy hány kosár maradtok szedtetek össze?” Mt 16,8–9 (Jer 2,19; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 119,17–24) Te még jársz templomba? Te miben hiszel? Sok „mai ember” úgy véli, művelt ember „ma már” nem hihet. Jézus fordítva gondolkodott akkor is, és így gondolkodik ma is. Ő a hitetlenségünkön csodálkozik. A hívő naponta tapasztalja, hogy Jézus ma is él. Szól hozzám az igében, felel imáimra. Isten élő valóság, bár nyomorult szemünkkel most még nem látjuk.

Hétfő

Maga a békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére. 1Thessz 5,23 (Ez 37,26; Jak 2,14–26; Mt 8,5–13) Augustinus ismert mondása szerint nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyugszik Istenben. Vegyük észre: az ember nyugtalan. A fiatalok mindig rohannak – de az öregek is békétlenek. A nyugtalanság a szívben fészkel, belül. Tudjuk, hogy a betegségek esetében is általában az a nagyobb baj, ami belül van. Ami nem látszik, de gyötör. Az emberi nyugtalanság, békétlenség oka az, hogy elszakadtunk Istentől. Pedig egyedül ő a békesség forrása.

Kedd

Alázzuk meg magunkat Istenünk előtt, és jó utat kérünk tőle. Ezsd 8,21 (2Kor 11,26.30; 2Kor 6,11–18/7,1; Mt 8,14–17) Sokan a gőgöt nem is tartják bűnnek – az alázatot viszont szégyellik. Isten világában azonban örök törvény: Isten a kevélyeknek ellene áll, de az alázatosoknak kegyelmet ad. Jézus pedig arra int: „... tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű...” (Mt 11,29b) A kevélység mindig Isten ellen irányul. Az emberrel a kigyó hitte el, hogy olyan lehet, mint Isten. Mária énekeben ezt így olvassuk: „Hatalmasokat döntött le trónjukról, és megaláztatott emelt fél.” (Lk 1,52)

Szerda

Az Emberfia azért jött, hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért. Mt 20,28 (1Sám 17,47a; Jak 3,13–18; Mt 8,18–22) Jézus azért jött, hogy szolgáljon... De ne értsük félre! Ő nem pincér, akinél „rendelhetünk”. Nem inas, aki minden kívánságunkat azonnal teljesíti. Szolgál – de nem kiszolgál. Példát mutatni jött az embertársainkkal való bánásmódra (lábmosás). De mindenekfelett jó pásztorként jött, és életét adta a juhaiért. Halálával megváltott ítélettől, kárhózzától.

Csütörtök

Odavitték Jézushoz egy megszállott német. Miután kiűzte belőle az ördögöt, megszólalt a néma. Mt 9,32–33 (Zsolt 25,16; Lk 11,33–36/37–41; Mt 8,23–27) A legtöbb ember néma Isten felé. Különösen némák vagyunk bűneink megváltásának dolgában. Pedig a némaság nem old meg semmit. Ha nem mondjuk el, akkor továbbra is ott van, fertőz, gyötör és pusztít. Tudjuk, hogy a betegség sem gyógyul meg attól, ha csupán elhallgatjuk. És úgy sem, ha elhitejtük magunkkal, hogy a bűn „ma már (!) nem bűn”. A szabadulás útja világos: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszástól.” (1Jn 1,9)

Péntek

Én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova megy. 1Móz 28,15 (Róm 8,31b; Jn 18,19–24; Mt 8,28–34) Szeretjük az ilyen igéket. Különösen azt, hogy „öriz” Isten. Kérdés, hogy magunkkal hívhatjuk-e Istenet oda, ahova megyünk? Ha bűnös, tisztátalan úton járunk, eltaszítjuk magunktól Isten segítségét. Az „örizés” azoké, akik az ő vezetésével, az ő útján járnak. Vessük fel a kérdést: igénylem-e Isten jelenlétét az életemben, hagyom-e magamat őrizni...?

Szombat

Pál írja: Az Úr ezt mondta nekem: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” 2Kor 12,9 (1Sám 2,4; Fil 2,12–18; Mt 9,1–8) Pál hitet és kijelentést kapott, hogy nagy erővel tudja hirdetni Krisztust. De tövis adatott a testébe, talán egy betegség. Mi a „tövisekben” csak akadályt látunk, pedig Istennek ezzel is célja van! Azt akarja elérni, hogy ne magunkban bízunk, hanem óra hagyatkozzunk. Hogy meglássuk a magunk erőtlenségét, és kérjük, várjuk, elfogadjuk az ő erejét.

■ GÁNC S ALADÁR

HIRDETÉS

Szeretettel értesítjük az Evangélikus Egészségügyi Központ megvalósulásáért anyagi áldozatot is hozni kész testvéreinket, hogy a FÉB Evangélikus Diakonissza Egyesület Alapítvány „Egészségügyi Központ” elnevezésű bankszámlájának a száma megváltozott.

Az új számlaszám: Raiffeisen Bank 12001008-00152552-002000006.

Az eddig beérkezett és a további adományaiért ezúton is köszönetet mondunk. Erős vár a mi Istenünk!

A FÉB vezetősége

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 29-től augusztus 5-ig

| VASÁRNAP | HÉTFŐ | KEDD | SZERDA |
|--|--|---|--|
| <p>8.30 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5') 11.00 / mtv Német ajkú evangélikus gyülekezetek, 1–2. rész: Kitelepítések Sopronból és környékéről (ism.: m2, 13,55) (61') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (26') 15.04 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (11') 16.00 / Duna II. Autonomia Egyszemélyes Magány Színház Dusa Ödön lakásszínháza (2006) (52') 19.30 / Duna Tv Tosca – Giacomo Puccini operája (francia játékfilm, 2001) (120') 22.05 / PAX Alpha-kurzus Mit tesz a Szentlélek? (41')</p> | <p>8.20 / Duna II. Autonomia Elfeledett tájakon. Pápa és környéke (magyar ismeretterjesztő magazin, 2000) (30') 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház felőrájában egyebek mellett dr. Reuss András emlékezik dr. Andorka Rudolfrá; dr. Cserháti Péterrel a tervezett evangélikus kórházról beszélgetünk, továbbá a műsorban most is elhangzanak a missziói percek és a lelki útvaló. 15.05 / PAX Kerékpártúra egyháztörténeti utakon Erős jellemek (ZMC – 31') 14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme. Roma nők a társadalomban (45')</p> | <p>6.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26') 13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház felőrája 13.50 / Duna Tv A falu gyermekei. Árvaház Holtmaroson (magyar dokumentumfilm, 2005) (31') 14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Betegségstudat és társadalompolitika (49') 15.10 / Duna Tv „Amikor megismertem édesapámat...” Találkozás gróf czegei Wass Endrével (magyar dokumentumfilm, 2006) (24') 23.00 / Duna Tv A funtineli boszorkány (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (49')</p> | <p>10.30 / Duna II. Autonomia Haydn nyomában Eszterházában (2002) (41') 11.40 / mtv A sokszínű vallás Kérdések és válaszok: Házasság, válás (20') 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája 14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Berend T. Iván: A globalizáció és hatása (60') 15.25 / Duna II. Autonomia Krisztus kapitánya: Kapisztrán János (magyar ismeretterjesztő film, 1998) (31') 20.15 / mtv Micsoda éjszaka (magyar filmvígjáték, 1958) (76')</p> |

CSÜTÖRTÖK

6.25 / Duna Tv
Élő egyház (ism.) (26')
14.00 / Duna Tv
Nyolcvan nap alatt a Föld körül (koprodukciós tévéfilmsorozat, 1989) 3/3. rész (92')
15.25 / Duna II. Autonomia
Magyar emlékek Krakkóban (magyar dokumentumfilm, 2003)
15.30 / Duna Tv
A cigány holokauszt emléknapja
...Hej, gettó, megetted a fejemet...
– Túlélők visszaemlékezése (magyar dokumentumfilm, 2000) (29')
17.15 / Duna II. Autonomia
Istennél a kegyelem (magyar ismeretterjesztő magazin) (54')
22.45 / Kossuth rádió
Little Richard gospelket énekel (15')

PÉNTEK

7.45 / Duna Tv
Magyar első
Az első magyar leányiskola (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (20')
13.30 / Kossuth rádió
„Örüljétek az Úrban mindenkor!”
A metodista egyház felőrája
14.00 / mtv
Párok és házaspárok
Párkapcsolatok a barokk képzőművészet mesterművein (ism.) (20')
14.10 / m2
Apátságok és kolostorok
Nyugat-Európa kolostorai és lakói
44/36. rész (30')
15.05 / PAX
Kerékpártúra egyháztörténeti utakon 10. rész (ZMC – 26')

SZOMBAT

7.30 / Rádió C (FM 88,8)
Evangélikus felőrá az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében
8.30 / Kossuth rádió
Kopogtató (30')
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
Székely Golgota (80')
14.00 / Bartók rádió
Meleghezők
Tarbay Ede hangjátéka (44')
16.20 / mtv
Fűre lépni szabad (magyar filmvígjáték, 1960) (98')
20.04 / Kossuth rádió
Aranyemberek. Pécsi Sándor színművész (ism.) (31')
20.35 / m2
Az én kis falum (cseh film, 1985) (98')

VASÁRNAP

7.25 / Duna Tv
A csodatevő (orosz–walesi mesefilm, 2000) (88')
8.30 / Civil rádió
Evangélikus felőrá az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében
10.00 / mtv
Evangélikus magazin
A műsor egyebek mellett beszámol a sárszentlőrinciek ünnepéről, valamint beszélgetést hallhatunk D. Szevik Imrével, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnökeivel, aki az ökumené aktuális kérdéseiről szól. (ism.: m2, 12.50) (26')
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (26')
17.04 / Kossuth rádió
Kard és kereszt (26')

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségvezető:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschér Károly (fif.) – Ige+hirdető (karoly.hafensch@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Koháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 21, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1288; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Grafika Press ZRt.
1101 Budapest, Monori út 1-3.
Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyébként külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondások tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írások tudnak figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu a hirdetések a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.